оронуудай пролетаринар, нэгэдэгтып

...урят-Монголой ҮНЭН

...эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

...885) | 1955 оной декабриин 3, суббото | Сэн 20 мүнгэ

Ажалшадта медицинскэ ...уһаламжа үзүүлгые эрид һайжаруулха

...унистическэ парти болон Со... правительство арад зоной ...үүрые хамгаалха хэрэгтэ ...аралаа хандуулна. Манай ...ор жэл ерэхэ бүри шэнэ шэ... ...алтын байшангууд, больни... үхибүүдэй яслинууд болон ...едицинскэ эмхи зургаанууд ...на. Советскэ хүн тухай ан...адаа манай партиин эгээл ...улинь юм.

...й хэдэхэн жэлнүүдтэ манай ...кын олон тоото хүдөө ню...ар, һуурин газарнуудаар, ...ерско-акушерскэ шэнэ пункт... ...эб аппаратурануудаар хан...й, больницанууд олоор ... Тэндэ эрдэм мэргэжэл, дүй ...ехэтэй медицинскэ хүдэлмэ... ажаллана.

...шадта медицинскэ туһалам... ...ые улам һайжаруулха, мүн ...ной дунда санитарно-гэгээ... ...үдэлмэри үргэнөөр ябуулха ... манай республикын меди... ...мхи зургаануудай хүдэлмэ... ... бага бэшэ амжалта туй... ...н-Удэ городой үхибүүдэй ...а (даагшань врач Коряги... ...гажанай аймагай больница ... врач Гусева), Иволгын ай... ...ильбэрын участково больни... ...агшань врач Мясоедова) ...усад медицинскэ эмхи зур... ...ай хүдэлмэрилэгшэд арад ...илтэнүүдые гүйсэдөөр хан... ...тэ бүхы анхаралаа таби... ...лһэн хүниие түргэнөөр ба ...аар аргалхые оролдоно, ...лгын хүдэлмэриие саг үр... ...уулна. Ажалшадай бэеын ... сахиха хэрэтые саашадань ...эгүйгөөр һайжаруулхын, ...шэлэн өөһэдынгөө урда та... ... нангин уялгые нэрэтэй со... ...р дүүргэхын түлөө манай ... фельдшернүүд, медицинскэ ...дэлмэрилэгшэд ехэхэн үүс... ...олдолготойгоор ажаллажа ...иимэһээ тэдэнэрые арад зон ...э ёһороо хүндэлнэ, ажал ...риень үндэрөөр сэгнэдэг ... Холын отарын малшадай ...ат газарта гү, али ой тайга ...одошодой участок дээрэ— ...нагүй ажалшадай элүүр эн... ...аллахын ба тэдэниие элдэб ...ө һэргылхын тулада манай ...эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэл... ...

...зуура, бүхы дээрэнь абажа ... республикын медицинскэ ...гаануудай ажал-ябуулгада ...утагдалнууд бии байһаар. ...а Зэдын, Курумканай, Ку... ...имагуудта ажалшадта меди... ... туһаламжа үзүүлгые эрид ...улха хэрэгтэ ехэхэн дутаг... ...тохёолдоно. Ушар юуб гэхэ... ...аймагуудай зарим колхозуу... ...нүүдтэ, һуурин газарнууд... ...болон санитарна түхеэрэлгэ... ... байбашье, үбэлдэ бэлэдхэг... ...задагай зайдан байна, мүн фельдшерско-акушерскэ пунктнууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Арад зоной дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар табигданхай. Илангаяа холын гүүртэ, отарануудта ажаһуудаг малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ хангалтагүй байна.

Зарим медицинскэ эмхи зургаанууд энэ үбэлые муу бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Байкало-Кударын аймагай олохон фельдшерско-акушерскэ пунктнууд, мүн аймагайшье больница гэр байрануудаа һайнаар түхеэрээгүй, дулаалаагүй, элдэб хэрэгсэлтэ зүйлнүүдые хүсэд бэлдэнгүйгөөр үбэлые эхилбэ. Жэшээнь, энэ аймагай больницада эльгээгдэхэ рентген-аппарат хахад жэлэй туршада Улан-Удын складта хэбтэжэ байна. Аймагай ажалшадай депутадуудай соведэй гүйсэдхэхэ комитет, тэрэнэй дэргэдэхи элүүрые хамгаалгын таһаг, энэ аппарадые тодхохо байрагүйбди гэжэ шалтаад, иимэ шухала хэрэгсэлтэ зүйлые миин хэбтүүлжэ байна. Тиихэдэнь аймагай ажалшад рентген-кабинедтэ орожо, бэеэ үзүүлхын тулада Улан-Удэ город ерэхэ баатай болоно.

Эдэ дутагдалнууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, республикын Элүүрые хамгаалгын министерство медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие үшөөл халирхайгаар хүтэлбэрилнэ. Илангаяа, манай республикын холын аймагуудай ажалшадта (Ахын, Хойто-Байгалай, Баунтын гэхэ мэтэ) медицинскэ туһаламжа үзүүлгэ хэды хангалтагүй байбашье, тус министерство хэмжээ абанагүй. Мүн элдэб хүндэ үбшэнһөө аргалха шухала ба шэнэ эм болон бусад зүйлнүүдээр аймагай больницануудые, эмнэлгын газарнуудые хүсэдөөр, саг соонь хангаха хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд бии.

Үргэн ниитэ арад зоной дунда санитарно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, советскэ түрүү медицинскэ наукын туйлаһан гайхамшагта амжалта тухай хөөрэлдөө, лекцинүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Мүнөө малай үбэлжэлгын эгээн харюусалгатай саг ерэбэ. Хүдөө тосхонуудай олон тоото ажалшад энэ шухала хүдэлмэридэ, үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа байна. Тэдээндэ дулаан ба һайн байра байдал байгуулха, али бүхы юумээр хүсэд хангаха, тэрэ тоодо медицинскэ туһаламжа үзүүлгые эрид һайжаруулха хэрэг хадаа нютагай партийна, советскэ органуудай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомууд элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие хинан шалгажа, тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлжэ байха нангин уялгатай.

Советскэ архитекторнүүдэй ...үхэсоюзна Хоёрдохи съезд

...скэ архитекторнүүдэй Бүхэ... Хоёрдохи съезд табадахи ... хүдэлмэрилжэ байна. Ар...ын ба орон доторхи барил... ... шухала асуудалнуудые ...элсэхэ зуураа, советскэ ар...нүүдэй Союзай ажал-ябуул... научно-шэнжэлэлгын инсти... ..., проект зохёодог органи...дай хүдэлмэридэхи дутуу... делегадууд элирүүлээ. ...нүүдые зохёохо, барилга эр...лаар гарадаг үлүү гаргаша... ...усадхаха тухай» КПСС-эй ...ба СССР-эй Министрнүүдэй ... гаргаһан Тогтоолые үгэ ... бултадаа нэгэн һаналаар ...аа. Архитектурно барилгын ...дутуунуудые зайсуулха зо... тэдэнэр дурадхалнуудые ... байна.

...нска ССР-эй Министрнүү...едэй дэргэдэхи барилгын ба ...урын хэрэгүүдые эрхилхэ Комитедэй Түрүүлэгшэ ...епорожный декабриин 1-нэй үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлээ. Городууд болон тосхонуудые һэргээн бодхоохо талаар дайнай хойто тээхи үедэ Украинын барилгашад ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ тэрэ хэлээ. Хэрбээ архитекторнүүдэй зүгһөө горьтой алдуу дутуунуудай хэгдээгүй һаа, манай туйлалтанууд бүри ехэ байха һэн. Мүнөө баритдажа байһан тэр байшантуудай проектнүүдые шэнээр хаража үзэжэ байнабди. Ерэхэ жэлдэ байрын бүхы гэрнүүдые типовой проектнүүдээр бариха шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд тэрэ хэлээ.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Архитекторнүүдэй союзай зүгһөө архитектор **Но Сих** съездые амаршалаа.

Удаань архитектор **Б. Р. Рубаненко**, архитектор **Р. А. Якубов**, Сталинска городой главна архитектор **П. И. Отурин**, Грузинска ССР-эй советскэ архитекторнүүдэй Союзай правлениин харюусалгата секретарь **И. Н. Чхенкели** гэгшэд үгэ хэлээ.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Калькуттада ошоод байһан тухай

КАЛЬКУТТА, ноябриин 30. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр үглөөгүүр Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр Хугли мүрэнэй (Гангын суднаар ябадаг һалаагай) баруун эрьедэ, Хоура город шадархи джутова фабрикануудые ба ботаническа паркые ошожо хараба.

Үглөөнэй 8 час 45 минутада Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр Калькуттын гол мүрэнэй пристаньдэ ерэбэ. Пристаньдэ сугларһан городой хүн зон хүндэтэ айлшадые халуунаар амаршалба.

Калькутта хадаа Индиин тон томо порт мүн. Индидэ асарагдадаг ба энэ оронһоо далайн замаар эльгээгдэдэг ашаануудай 50 процентнь Калькутта городоор гарадаг юм. Энэ город далайһаа 200 километр газарта, Хугли мүрэн дээрэ байдаг ба жэлдээ хоёр мянга хүрэтэр суднуудта ашаа тээжэ, буулгажа гаргадаг байха юм.

Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр «Хугли» гэжэ лоцманско кораблиин борт дээрэ гараба. Тэрэ корабль мүрэниие уруудан, ботаническа паркын пристаньдэ дүтэлэн ерэнэ.

Хоурай олон мянган хүн зон гол мүрэнэй пристаньһээ джутова фабриканууд хүрэтэр тамархадань, Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые халуунаар амаршалба.

Хоурай джутова фабрикануудта Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые фабрикануудай главна эрхилэгшэ Дж. Макмиллан ба администрациин түлөөлэгшэ угтаба. Тэдэнэр советскэ айлшадта бэлэг барюулаад, предприятиингаа хүдэлмэритэй танилсуулба.

Инди хадаа джут үйлэдбэрилхэ ба газаашань гаргажа худалдаха талаараа дэлхэй дээрэ эгээн түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг. 1952—1953 ондо 4,6 миллион хилгээ джут үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Мүн энэ үе соо Инди 730 мянган тонно джутова зүйлнүүдые газаашань гаргажа худалдаа. Энэ орон дотор джутова 104 фабрика бии юм. Тэндэнь 270 мянган хүдэлмэришэд ажалладаг. Диилэнхи олонхи фабрикануудынь Калькуттын райондо байдаг. Хоурай 1892 ондо баригдаһан джутова фабрика иимэ түхэлэй эгээн томо предприятинуудай нэгэниинь болоно. Тэдэ фабриканууд 1940 станогтой юм. Тэдэнэй нилээд хубинь тон шэнэ янзын станогууд болоно. Фабрикануудые хараха үедэнь хүдэлмэришэд Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой хүндэлэлдэ нэрьемэ оваци хэбэ.

Джутова фабрикануудые харaһанайнгаа һүүлээр Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр 1787 ондо байгуулагдаһан ботаническа парк тээшэ ошобо. Калькуттын ботаническа парк—Азп дотор эгээн томонь юм. Паркын талмай 70 гектар шахуу газар эзэлдэг. Парк дотор Индиин ба дэлхэйн бүмбэрсэгэй бусад оронуудай 12 мянган ургамалнууд харуулагдадаг. Энэ парк хадаа мүн тэрэшэлэн научна томо центр болоно. Паркын гербаринууд соо 2,5 миллион ургамалнууд суглуулагданхай. Научна библиотекэнь 30 мянган том номуудтай юм.

Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр тус паркын директор профессор Чаттерджи гэгшэтэй золгобо. Профессор Чаттерджи паркаяа харуулжа, тайлбаринуудые үгэбэ. Угаа томо баньянова модые хараад, советскэ айлшад һонирхобо. Энэ модоной бүдүүниинь тойроод 440 метр, утань 32 метр болоно.

Ботаническа паркые хараһанайнгаа һүүлээр Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев ба тэдэниие үдэшэһэн хүнүүд Баруун Бенгалиин штадай правительствын байдаг газарта — радж бхаванда бусажа ерэбэ. Тэндэ ошоходонь гудамжануудта сугларһан Калькуттын олон мянган хүн зон советскэ айлшадые халуунаар амаршалба.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ Калькуттын хүн зоной хэһэн митинг

КАЛЬКУТТА, ноябриин 30. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрой энд ерэһэнэйнь хүндэлэлдэ мүнөөдэр Калькуттада городой олониитэ хүн зоной митинг болобо.

Митингын эхилхэһээ холо урид городой үйлсэнүүдтэ хүнүүд дүүрэн — тэдэнэр городой центр тээшэ митингдэ ошожо ябаба. Митингын болодог угаа ехэ талмай дээрэ арад зон хүлөө шэхэхэ зайгүй олон байба. Энэ талмайда Калькуттын ба тэрэнэй шадархи хоёр миллион үлүүтэй хүнүүд сугларба. Сугларагшадай дунда Баруун Бенгали гэжэ штадай правительствын гэшүүд, хуули гарагадаг суглаанай гэшүүд, штадай ниитын болон политическэ элитэ ажал-ябуулагшад, консульска корпусой гэшүүд ба бусад тусхайта хүнүүд байлсаба.

14 час 50 минута болобо. Амаршалгын абяанууд улам шанга боложо, холоһоо дуулдана. Энэ хадаа митингдэ ошожо ябаһан Н. А. Булганиниие, Н. С. Хрущевые ба Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неруе Калькуттын хүн зон амаршалжа байна гээшэ.

Нэрьемэ альга ташалга ба амаршалгын хашхаралдаанууд доро тэдэнэр талмайн тэг дундахи трибуна дээрэ гараба. Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр энэ митингдэ сугларһан городой зониие амаршалан гараа даллана.

Калькутта городой мэр Сатих Чандра Гхош хадаа баглаа сэсэгүүдээр хэгдэһэн заншалта татуургануудые айлшадта үмэдхүүлнэ.

Митингые Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру нээбэ. Арадай иимэ ехэ митинг Калькуттада хэзээдэшье болоогүй юм гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

Городой мэр С. Ч. Гхош хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев хоёрто зорюулагдаһан Калькуттын хүн зоной амаршалгые соносхон уншаба.

Калькуттын хүн зоной амаршалга

Советскэ Союзай Премьер-Министр Дээдэ тушаалта г-н Н. А. Булганинда, агууехэ советскэ хүтэлбэрилэгшэ Дээдэ тушаалта г-н Н. С. Хрущевто. Эдэнэр үни удаан жэлнүүдтэ амгалан һуухань болтогой.

Хүндэтэ айлшад.

Бидэ таанарые халуунаар амаршалнабди. Зүүн зүгэй арюун һайхан энэ город таниие үнэн зүрхэнһөө талархан хүндэлдэгөө, танда үнэн сэхэ байдагаа мэдүүлэн амаршална. Үнгэрһэн сагай шиидхэхы үедэ эгээл эндэ манай культура Баруунай динамична цивилизациин түрүүшын нүлөөдэ ороһон байна. Хожомынь Инди өөрынгөө түүхын шэнэ бүлэгые эхилээ һэн, тиин тэрэнэй үүдэнь баруун тээхи үзэлнүүдтэ үргэнөөр нээгдэһэн байгаа. Таанар мүнөөдэр баруун тээхи шэнэ политическэ системын эльгээмэлнүүд болоод иишэ ерэбэт, тиин бидэ таанарые амаршалнабди. Таанар эрид шиидэнхэй, зорилго түгэс байдаг дээрэһээ хэзээдэшье һулардаггүй уг зорилгоёо туйладагта. Инди таанарые гүн ехэ мэдэрэлтэйгээр хүндэлнэ.

Шэнэ гурим зохёон байгуулагшад.

Түүхынгээ эгээн эхинһээ хойшо хүн түрэлтэн ажабайдалай шэнэ замууд тээшэ эрмэлзэдэг, национальна шэнэ системэнүүдые туршажа үзэдэг байгаа. Саг үргэлжэ иимэ бэдэрэлгэнүүдые хэхэдээ, Инди хэзээдээшье гээгдэдэггүй һэн. Индиин агууехэ олон зуугаад хүнүүдэй ажабайдалынь тэрэнэй түүхын хуудаһануудые баяжуулна. Үни удаан оролдолго гаргаһанай ашаар, Инди эсэстээ өөрынгөө уг зорилгые, тус тус хүнүүдэй эрхэ сүлөө ба тэсэмгэй байдал туйлаха гэһэн нангин зорилгоёо туйлаа. Инди хадаа тус тус хүнүүдэй эгээн сүлөөтэй байха ябадалда этигэдэг. Юундэб гэхэдэ, имагтал энэ ушарта тус тус хүнэй хүсэд бүрин хүгжэхэ ябадал туйлагдаха байна гэжэ Инди тоолоно. Зүгөөр, ондоо системэтэй ба уг зорилгонуудтай ондо ондоо оронууд байжа болохо юм гэжэ Инди мүн лэ ойлгоно. Тэсэмгэй байдал хадаа индийскэ культурада зохихо түлхюур мүн. Үнэн гээшэ гансал байдаг юм, теэд тэрээндэ зориһон харгынууд ондо ондоо байдаг. Юрын хүнэй ажана байдал һайжаруулгада зорюулагдаһан советскэ арадай имагта ехэ хүсэлэлгые Инди мэдэрнэ. Тиин танай хүсэл оролдолго амжалтатайгаар дүүрэхэнь болтогой!

Хүндэтэ ханинар!

Арадуудай хоорондохи, нацануудай хоорондохи хани барисаан, инаг дуран яагаа аятай байжа болодог гээшэб! Тиигэбэшье, дэлхэйн түгшүүрилтэй байһые, тэндэ ехэ тэмсэл харшалдаа гарадагые, дайн сэрэг болохоһоо тэрэнэй айжа байһые бидэ харанабди. Манай агууехэ лидер Пандит Джавахарлал Неру хадаа зэргэ оршон байха ёһо гурим, «панча шила» гэһэн ёһо гуримые хүлеэн абаха тушаа шиидхэбэри заажа үгөө. Наца бүхэн өөрынгөө ажабайдалай маяг гуримаар ябаг лэ, бусадай хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа шиидхэжэ байг лэ. Энэ үзэл бодолые хүсэн түгэлдэр Советскэ Союзай зүбшөөрһэндэнь Инди ханамжатай байна. Инди Советскэ Союз хоёрой хоорондохи холбоо барисаан бэхижэг лэ, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туһада тэдэнэй гаргадаг хамтын хүсэлэлгэ аша үрэтэй байг лэ, бүмбэрсэг дэлхэй бүрин һандаралгын аюулһаа абарагдаг лэ!

Советскэ Союз мандаха болтогой!

Джай хинд! (Инди мандаха болтогой!).

* * *

Амаршалгын түгэсхэлэй үгэнүүд тэндэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалга доро хэлэгдэбэ.

Городой зоной үмэнэһөө мэр Гхош болбол Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрые амаршалһан амаршалгын текстнүүдые үгэбэ, мүн заанай яһаар Бенгалиин урашуулай хэһэн зүйлнүүдые бэлэг болгон барюулба.

Хожомынь митинг дээрэ түрүүлэгшээр байһан Джавахарлал Неру СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевто үгэ үгэбэ. Митингдэ хабаадагшад Н. С. Хрущевые удаан замхашагүй нэрьемэ альга ташалгаар, амаршалгын хашхаралдаануудаар угтаба.

Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Баруун Бенгалиин хүндэтэ губернатор, д-р Мукерджи!

Баруун Бенгалиин хүндэтэ нэгэдэхи министр, д-р Рой!

Калькутта городой хүндэтэ мэр, г-н Гхош!

Калькуттын хүндэтэ граждананууд, гражданканууд! **(Альга ташалга).**

Бидэниие, Советскэ Союзай, танай үнэн сэдьхэлтэ нүхэрэй ба ахадүүгэй түлөөлэгшэдые имагта дулаанаар, хани ёһоор угтаһандатнай баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Танай орон дотор богонихон болзор соо байхадаа, Индиин арад Советскэ Союзай арадуудтай хани барисаагаа саашадань хүгжөөхэеэ үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ гэжэ бидэ этигэбэбди. Энэ хани барисаан гүн гүнзэгы үндэһэтэй юм. **(Альга ташалга).**

Манай арадуудай түүхэтэ хуби заяанда нэтэн уг унгитай юумэнүүд олон юм. Тиимэһээ бидэнэр бэе бэеэ бэлээр ойлголсонобди. Эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ дааха байдалай түлөө үнгэрһэн сагта тэмсэхэдээ нэгэ ниитэ уг зорилготой байхаһаа гадна, мүн тэрэшэлэн мүнөө үедэшье, ерээдүйдэшье нэгэ ниитэ уг зорилготой байһан ябадал манай хани барисаанай эшэ үндэһэниинь болоно.

Олон зуун жэлэй колониальна дарлалтаһаа сүлөөрөөд, хүгжэлтынгөө бэеэ дааһан замда ороһон Индиин арадуудай үмэнэ национальна талаараа бэеэ даагаад хүгжэхэ, шэнэ байдалаа зохёон байгуулха гайхамшагта арга боломжонууд олгогдоо.

Инди өөрынгөө политическэ эрхэ сүлөөе туйлан олоо. Тиигэжэ танай агууехэ ороной һалбаран хүгжэхэ арга боломжо бии болоо.

Дэлхэйн колониальна системые эрид шууд добтолхоор бодожо, угаа ехэ амжалтануудые туйлаһан Азиин арадуудай һанал нэгэдэлтэй байһан ябадал бидэниие илангаяа ехээр баярлуулна.

Хамтымнай хани нүхэр, ахадүү болохо агууехэ Хитадай арадууд түүхэтэ илалта туйлаа. **(Альга ташалга).**

Агуухэ Инди политическэ талаараа бэеэ даанхай байдал туйлаа! **(Альга ташалга).**

Зэбүүрхэмэ колониальна дарлалтаһаа Азиин мүн бусад арадуудшье сүлөөржэ байна. Тэдэнэр хүгжэлтынгөө замые, бусад гүрэнүүдэй зүгһөө тэдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархалсахагүй, өөһэдынгөө замые шэлэн оложо байна. Агуухэ энэ хэрэгтэнь тэдэ оронуудай арадуудые бидэнэр амаршалнабди.

Элүүр бэедэ хашаг шэнгеэр хүхэлдэһэн мүн тиимэ оронуудшье үшөө бии юм. Гоаһаа гаража ошохо дурагүй, Индиин хуулита ёһоной энэ газарые өөрынгөө эзэмдэлгэһээ сүлөөлхэ дурагүй Португалиие эндэ би хараадаа абанаб. **(Альга ташалга).**

Гэбэшье, хэзээ нэгэтэ иимэ юумэ болохо, Гоа харин эзэмдэлгэһээ сүлөөржэ, Индиин Республикын таһаршагүй хубинь боложо орохо байна. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Азиин арадуудай һанал нэгэдэлгэ хадаа дэлхэйн колониальна системэдэ эсэргүү эрид шанга сохилто болоно.

Индиин бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэхэ үедэ Индиин бусад ямаршье штадһаа ехэ хохидолдо ороһон Баруун Бенгалиин центртэ—гайхамшагта Калькуттада бидэнэр байнабди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Индиин бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ эзэлхэ үүргээ һайнаар ойлгодог байһанаа Калькуттын үргэн ниитэ зон харуулаа. Бидэнэр тэдэ зониие баяртайгаар амаршалнабди, Советскэ Союзай арадуудһаа үнэн зүрхэнэй амар мэндые баяртайгаар хүргэнэбди **(альга ташалга)**, манай хүндэтэ нүхэдүүд, түрэл гүрэнөө бэхижүүлхэдээ амжалта туйлахыетнай баяртайгаар хүсэнэбди. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Түрэл оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые өөрөө туйлаад, бэхижүүлхэ гэһэн агууехэ хэрэгэй түлөө тэмсэхэдээ арад зон ямар ехэ барагдашагүй хүсэ шадалтай болодог бэ гэжэ бидэ өөрынгөө ороной дүй дүршэл дээрэһээ мэдэнэбди. Хүсэ ехэтэ индустриия манай арад бүгэдөөрөө байгуулдаг байгаа. Бидэндэ хэншье туһалдаггүй һэн. Тэрээнһээ байтагай капиталистическэ гүрэнүүд бидэндэ али болохоор хоро хүргэдэг һэн.

Зүгөөр, бидэнэр дотоодынгоо бүхы резервнүүдые ашаглан, социалистическэ бата бэхи гүрэн байгуулаабди.

Мүнөө бидэнэр хүсэ ехэтэ промышленностьтай болообди. Тэрэмнай арадайнгаа ажахые хүгжөөлгэдэ ехэ амжалта туйлаха арга бидэндэ олгоно.

Агуухэ ямаршье гүрэнэй бэеэ даанхай байдал бэхижүүлхэ хэрэгэй шухалын шухала үндэһэ һууриие—танай эсэгэ ороной промышленностиие хүгжөөхэдөө амжалта туйлахыетнай үнэн зүрхэнһөө ехээр хүсэнэбди. **(Альга ташалга).**

Өөрынгөө хүсэтэ промышленностиие хүгжөөхэ ехэ арга боломжо танайда бии—түүхэй эдэй угаа ехэ базатайт, ажал хүдэлмэридэ дуратай, оюун бэлигтэй арадтайт. Таанарай дүй дуршэл үшөө бага аабдаа. Теэд бидэ энэ дүй дүршэлөө таанарта халан үгэхөөр, техническэ эрдэмээ дамжуулхаар бэлэмди. **(Альга ташалга).**

Өөрынгөө индустри байгуулжа эхилхэдэмнай иимэ хани нүхэдүүд манда байгаагүй юм. Зүгөөр, али бүхы бэрхэшээлнүүдые дабаха хүсэ шадал бэедэ олоһон байнабди. Инди өөрынгөө хүсэ ехэтэ промышленностиие байгуулжа шадаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Агуухэ Ленин Советскэ засагай бүри түрүүшын жэлнүүдтэ социалистическэ ба капиталистическэ системэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байжа болохо тухайнь һургаал гаргаа һэн. Социалистическэ гүрэн саг үргэлжэ ургажа, бэхижэжэ байха, тиин капиталистическэ гүрэн яабашье һаа, Советскэ оронтой худалдаа наймаа хэхэ, манай оронтой экономическа нягта холбоо барисаатай байха баатай болохо гэжэ Ленин хэлэдэг һэн. Бидэ, советскэ хүнүүд, политическэ байгуулалтаһаан дулдыдангүйгөөр, гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоной харилсаа тогтоохын түлөө, ехэ, бага оронуудай бэеэ даагаад хүгжэхын түлөө, тэдэнэй газар дайдын бүрин бүтэн байлгые хүндэлхын түлөө, нэгэ гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ нүгөөдэ гүрэнүүдэй хамаархалсахагүйн түлөө байдаг һэмди, байнашьебди. Эгээл иимэһээ Индиин премьер-министр г-н Неру агуухэ хитад арадай түлөөлэгшэ нүхэр Чжоу Энь-лай хоёрой гар табилгатай декларaци дотор соносхогдоһон табан ёһо гуримуудые иимэ халуунаар һайшаадаг байнабди. **(Альга ташалга).** Эдэ табан ёһо гуримууд манай гадаадын политикатай тааралдана, тиин Советскэ Союзай ба Индиин Республикын хоорондо хамтын декларaци баталжа, тэдэ ёһо гуримуудые бүримүһэн дэмжээбди. **(Альга ташалга).**

Хани нүхэд!

Зохёон байгуулха амгалан ажал эрхилдэг манай оронуудай арадууд эб найрамдал сахин хамгаалхые, батадхан бэхижүүлхые тон ехээр хүсэнэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй үедэ Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаан ургажа, бэхижэжэ байна.

Манай оронуудай арадууд өөһэд өөһэдынгөө замаар ябаха зуураа, һаруул һайхан ерээдүйнгөө түлөө тэмсэнэ.

Хани барисаагаа саашадань бэхижүүлхэ, дүй дүршэлөө бэе бэедээ дамжуулалсаха, манай оронуудай арадуудай хоорондо экономическа болон культурна үргэн холбоо барисаа хүгжөөхэ хэрэг тэдэнэй табиһан арюун нангин уг зорилгонуудай тон түргэнөөр туйлагдахада туһалха байһаниинь лабтай.

Манай хани барисаан Индиин ба Советскэ Союзай арадуудые материальна болон духовно талаарнь баяжуулна.

Гэбэшье, зарим хүнүүд Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи хани барисаанда дурагүй, тиин тэдэнэр энэ хани барисаае таһалдуулха хүсэлтэй байна. Зарим гүрэнүүдэй мэдээжэ этэгээдүүд иимэрхүү һэдэлгэ юундэ гарганаб гэжэ бидэ ойлгонобди. Тэдэ этэгээдүүд арадуудай хоорондохи хани барисаанһаа яахадаа айнаб гэбэл, тэрэ хани барисаан бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэдэ туһална бшуу.

Бидэнэр бусад оронуудта өөһэдынгөө үзэл сурталые, ажабайдалайнгаа түхэл шэнжые зарим гүрэнүүдэй правительствонуудта хаанашье баадхаагүйбди, баадханашьегүйбди. Бидэнэр бусад оронуудтай харилсаагаа тогтооходоо, тэдэ арадуудай шэлэжэ олоһон ажабайдалай түхэл шэнжые хүндэлэлсэхэ ябадалай үндэһөөр тогтоодогбди.

Бидэнэр буу зэбсэг хороохын түлөө, атомна болон водородно зэбсэг хорихын түлөө тэмсэдэгбди. **(Альга ташалга).** Гэбэшье, энэ хэрэгтээ баруунай гүрэнүүдэй зүгһөө зохихо һайн дэмжэлгэ абадаггүйбди Ба-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ Калькуттын хүн зоной хэһэн митинг

(Түгэсхэл)

руунай гүрэнүүд энээниие хүсэнэгүй. Юундэб гэхэдэ, монополистнууд яаралтай зэбсэгжэлгын ашаар баяжадаг байна. Тэдэнэр буу зэбсэг хороохые үшөө юундэ оролдоногүйб гэбэл, бэеэ хамгаалхын тула бүри ехэ зөөри гаргашалхыемнай баадхаха гэжэ оролдоно, тиигэжэ арадайнгаа ажахые амгалан ёһоор хүгжөөлгэдэ бүри ехэ мүнгэ зөөри һомолуулхагүй гэжэ, экономическа талаараа һулаар хүгжэнги оронуудта бидэнэрые туһа бү хүргэг гэжэ эрмэлзэнэ.

Реакциин хүсэнүүдтэ эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ, атомна зэбсэг хорихо ябадал туйлаха гээшэ бидэнэй зорилго болоно. Бидэнэр буу зэбсэг хуряалгые хинахын түлөөбди, зүгөөр, миил хооһон ёһоор бэшэ, харин бодото дээрэнь хинахын түлөөбди. **(Альга ташалга).**

Танай гайхамшагта городто байхадамнай бидэндэ илангаяа аятай байна, юундэб гэхэдэ, энэ хадаа Индиин эгээн томо промышленна ба культурна центрнүүдэй нэгэниинь болоно. Эндэ байхада бидэндэ үшөө яахадаа аятайб гэбэл, Калькутта болбол бенгальска арадай агууехэ хүбүүн, сэсэн мэргэн уранзохёолшо, ниитын ажал-ябуулагша Рабиндранат Тагорой эхэ орон мүн. **(Альга ташалга).** Рабиндранат Тагор хадаа Советскэ Союзай үнэн сэхэ хани нүхэрынь байһан юм. **(Альга ташалга).** Советскэ арад тэрэниие ехээр хүндэлдэг ба тэрэнэй зохёолнуудта дуратай юм. **(Альга ташалга).**

Танай городто манай ороной хүн —Герасим Лебедев гэгшэ ажаһууһан ба хүдэлмэрилһэн байна. Тэрэ хадаа 1795 ондо индийскэ интеллигенциин түрүү түлөөлэгшэдтэй хамта бенгальска түрүүшын театр байгуулаа һэн.

Манай оронуудай хоорондохи хани барисаанай ургахые ба бэхижэхые, манайда танай хүнүүдэй бүри олоор ерэдэг болохые бидэ хүсэхэ байнабди. Тэдэнэр манай зүгһөө тон халуун баяртайгаар хододоо угтагдажа байха байна. **(Альга ташалга).**

Бидэниие дулаанаар, тон баяртайгаар угтаһанайтнай түлөө хүндэтэ ханинар таанарта үшөө дахин баясхалан хүргэхыемни зүбшөөрыт. Бидэнэр энээнииетнай Советскэ Союзай арадуудта дуратай байдагаа мэдүүлһэн ябадал гэжэ тоолонобди, иимэ дуратай байһандатнай тон ехээр омогорхонобди. Индиин арадууд, Советскэ Союзай арадууд — ахадүүнэр мүн! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Гүрэнэй ба политическэ гайхамшагта ажал-ябуулагша, бидэнэй үнэн сэдьхэлһээ, гүнзэгы ехээр хүндэлдэг господин Джавахарлал Нерудэ үнэн зүрхэнэйнгөө баясхалан хүргэнэбди **(Альга ташалга),** танай орон дотор байжа, ажабайдалтайнь, Индиин гайхамшагта арадтай танилсахыемнай уриһанайнь түлөө тэрээндэ дахин баясхалан хүргэхэеэ хүсэнэбди.

Индиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи ахадүүгэй хани барисаан бэхижэжэ, хүгжэжэ байг лэ. **(Альга ташалга).** Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой. **(Нэрьемэ альга ташалга, амаршалгын хашхаралдаанууд болобо).**

* * *

Һүүлээрнь Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру үгэ хэлэбэ.

Джавахарлал НЕРУГЭЙ хэлэһэн үгэ

Арбан хоёр үдэрэй саада тээ манай хүндэтэ айлшад Делидэ ерэжэ, тэдэниие манай арад халуунаар амаршалһан байна. Энээнэй һүүлээр тэдэнэр Индиин бусад районуудаар ябажа, манай зарим гайхамшагта городуудта ошоһон, хүдөө нютагуудыемнай хараһан байна. Мүнөө тэдэнэр манай городуудай энэ эгээн ехэ городто ерээд байна, тиин таанар эдэниие тон ехээр хүндэлэн угтабат. Энээнэйтнай түлөө таанарые амаршалнаб, гэхын хамта танай эдирхэл зоригжолой улам гуримтай байхые хүсэхэ байнаб.

Манай айлшад орон дотороо бидэнэй туйлаһан зарим амжалтануудые ба хүдэлмэриие хараа, манай арадай хүсэл һанаалые мэдээ. Мүн энээндэл адляар таба һарын саада тээ Советскэ Союз ошоходоо тэдэнэй агууехэ туйлалтануудые би хараа һэм, намайе советскэ арад амаршалаа һэн. Тиигэжэ бидэнэр бэе бэеэ бүри һайнаар таняабди, ойлгообди, бидэнэй хоорондохи хани барисаан улам бэхижэжэ байна.

Манай айлшад «панча шила» (амгалан ёһоор зэргэ оршон байха) табан ёһо гуримуудые хаа хаанагүй онсолон тэмдэглэжэ ябаа, тэрэнииемнай зүбшөөрһэнөө мэдүүлээ. Эдэ табан ёһо гуримууд хадаа бусад оронуудтай бидэнэй тоттооxo хани харилсаануудай үндэһэ һуури мүн ба энэ үндэһөөр оронуудай хоорондо тогтохо харилсаанууд һайн байха, амгалан ёһоной ба хани харилсаата ёһоной байха юм гэжэ бидэ найданабди, юундэб гэхэдэ тиимэ харилсаанууд адли тэгшэ эрхые, амгалан ёһоор зэргэ оршоходоо бэе бэеэ хүндэлэлсэхэ ябадалые үндэһэ болгоно, энэ ушарта агрესси ба дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамаархаха ябадал гаргагдахагүй байна. Нүгөөдэ орониие нэгэ ороной эзэрхэхэдэ гү, али нүгөөдэ ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахада зүришэлдөө гарадаг. Хэрбээ табан ёһо гуримуудые бүхы оронууд үнэн зүрхэнһөө бүримүһэн хүлеэн абаа һаа амгалан байдал хаа хаанагүй батаар тогтохо, харилсан ажаллалга бии болохо байгаа.

Энэмнай бүхы оронууд бэе бэетэйгээ адли байха гү, али нэгэн адли политика бэелүүлхэ тэһэн удхатай бэшэ юм. Энэ ямар удхатайб гэбэл, орон бүхэн өөрынгөө дураар, сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ ёһотой, тиихэтэй хамта бусад оронуудтай хани барисаатай байха ёһотой гэһэн удхатай. Инди ба Советскэ Союз хадаа политическэ, экономическа онсо ондоо байгууламжатай юм. Тиигэбэшье, бидэнэр хоорондоо эбтэй оронуудбди, олохон талаараа харилсан ажалланабди, юундэб гэхэдэ бэе бэеынгээ эрхэ сүлөөе, ажабайдалай түхэл шэнжые хүндэлэлсэнэбди, бэе бэедээ хамаархалсахые хүсэдэггүйбди.

Амгалан ёһоор зэргэ оршохо гээшэ манай Индидэ шэнэ зүйл бэшэ юм. Манай ажабайдалнай заяанайнгаа тиимэ түхэл шэнжэтэй байгаа юм, энэ хадаа манай ухаан бодолдол, манай культурадал адли тиимэ хуушанай юм. Хоёр мянга 200 жэлэй саада тээ Индиин агууехэ хүбүүн Ашока гэгшэ тэрэ үзэл бодолые тунхаглажа, хабсагай дээрэ һиилэһэн юм. Энэ хабсагай мүнөөшье хүрэтэр байжа, Ашокын үгэнүүдые бидэндэ дамжуулна. Бидэнэр бусадай шүтэдэг юумые хүндэлхэ ёһотойбди гэжэ, өөрынгөө этигэдэг юумые магтаад лэ, бусадай этигэдэг юумые доромжолдог хүн өөрынгөө этигэдэг юумэндэ хоро хүргэнэ гээшэ гэжэ Ашока бидэндэ хэлэһэн байна. Энэ хадаа тэсэбэритэй байлгын ба амгалан ёһоор зэргэ оршолгын, харилсан ажаллалгын һургаал мүн. Энээндэ Инди олон зуун жэлэй туршада этигэдэг байгаа. Мүнөө бидэнэр экономическа болон социальна системэнүүд тухай үлэмжэ ехээр хэлсэнэбди. Зүгөөр хандадаг аргамнай урдынхидаал адли юм. Эгээл иимэһээ бидэнэр зүбшөөрнэ гүбди, али үгы гүбди хамаагүй—бүхы оронуудтай хани барисаатай байха гэжэ оролдонобди. Эгээл иимэһээ манай хараа бодолые тайлбарилхые ушар байдалай баадхаагүй һаань бусадай политикатай бидэ зүбшөөрөөшьегүй һаа, ондоо оронуудые шүүмжэлхэ ябадалһаа бидэнэр бэеэ баридагбди.

Энээн дээрэһээ ямар юумэ үндэһэлэн гаранаб гэбэл, бидэнэр сэрэгэй ба иимэрхүү бусад союзуудһаа сүлөөтэй зангаараа үлэхэ, мүнөөдэр дэлхэйе оройлон байгаа агууехэ гүрэнүүдэй ямаршье бүлэглэлдэ нэгэдэхэгүй ёһотойбди. Бидэнэр өөһэдынгөө бэеэ дааһан политикые омгорхолой гү, али ехэрхүү ёһоор бэелүүлнэгүйбди. Инди урдань юунэй түлөө тэмсэдэг байгааб, мүнөөдэр юунэй түлөө тэмсэнэб гэжэ мартаалгүй һаа, бидэ ондоогоор хандажа шадахагүй байнабди. Бүгэдэнтэй холбоотой ба хани барисаатай байха ябадалые, элдэб янзын һанал бодолнуудые, үзэл сурталнуудые амаршалнабди, өөрынгөө замые шэлэхэ эрхэеэ бидэ өөртөө үлөөнэбди. Энэ хадаа «панча шилын» гол удхань болоно.

Индидэ манай айлшадай угаа хүндэтэйгөөр угтагдаһан ябадал бусад оронуудтахи манай зарим ханинарай һанаае зобообо. Тэдэнэр харша лагерьнуудай ба сэрэгэй союзуудай категоринуудһаа ондоогоор юумэ бодожо шададаггүй байна. Ямар нэгэн лагерьта гү, али союзда нэгэдэхэеэ хүсэнэгүйбди гэжэ бидэ оло дахин мэдүүлээбди. Энэ хадаа манай гол политика болоно. Гэбэшье, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай, хүн түрэлтэнэй байдалые һайжаруулгын асуудалаар бидэнэр бултантай харилсан ажаллахаяа хүсэнэбди. Бусадай хоорондо хани барисаатай ба харилсаа холбоотой байха ябадалые хэншье арсаха ёһогүй.

Советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй энэ түүхэтэ ерэлгын эсэстэ Инди Советскэ Союз хоёрой дүтэ болоһонло бидэ золтой байнабди, тиин эб найрамдалай ба хүн түрэлтэнэй ажана байдалай хэрэгтэ үрэтэй һайнаар харилсан ажаллахые эрмэлзэнэбди. Энэ хани барисаан ба харилсан ажаллалга ямар-нэгэн нацада гү, али арадта эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй бэшэ юм. Хани барисаанай ба харилсан ажаллалгын хилэнь эсэсэй эсэстэ бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэртэрээ ургэдэжэ байха гэжэ бидэ найданабди. Энээндэ бидэшье зоринобди.

Хүндэтэ айлшадаа дахин амаршалнаб, тэдэнэй арадта эльгээхэ манай хани ёһоной бэшэгые болон амаршалгые абаашаха бэзэ гэжэ найданаб.

* * *

Премьер-Министр Нерутэй хэлэһэн үгэ альга ташалгануудаар хэдэ дахин таһалдуулагдаһан байна.

Түгэсхэлдөө Джавахарлал Неру тон ехэ баярай амаршалга доро Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаанай түлөө, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө духаряа бариба.

Советскэ Союзай ба Индиин Республикын гүрэнэй гимнүүд һүртэйгөөр дуулдана.

Митингдэ хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалга ба амаршалганууд доро, Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев сагаан гулабхаануудые агаарта ниидхүүлэн табиба.

Митинг боложо дүүрэбэшье, Советскэ Союзһаа ерэһэн айлшадай хүндэлэлдэ, Советскэ Союзай ба Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүндэлэлдэ болоһон амаршалгын хашхаралдаанууд бүри удаан замхабагүй.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущёвой Калькуттада ошоод байһан тухай

КАЛЬКУТТА, ноябриин 30. (ТАСС). Мүнөөдэр үдэшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев Удайн ба Амала Шанкарай труппын һүүдэрээр харуулдаг театрын зүжэгые хараба.

Советскэ талаһаа Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой хамта ябалсаһан хүнүүд, Индийскэ талаһаа Индиин Премьер-Министр Неру, Баруун Бенгали гэжэ штадай главна министр Б. Ч. Рой, Баруун Бенгали гэжэ штадай правительствын гэшүүд ба бусад тусхайта хүнүүд концертдэ байлсаба.

Һүүдэрээр харуулдаг театр хадаа Бенгалиин арадай театр мүн. Эндэ актернууд наададаг юм, зүгөөр томо экран дээрэ ехэ гү, али бага болгогдоһон имагтал тэдэнэй һүүдэрнүүд харагдадаг байна. Энэнь онсо өөрэ, тон һонин зүжэг болоно.

«Рамаяна» гэжэ индийскэ эпосэй янзаар «Рамлила» гэһэн драма харуулагдаа.

Зүжэгэй һүүлээр, Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёр бүхы залай альга ташалган доро, сцена дээрэ гаража, һонирхолтой зүжэг харуулһанайнь түлөө артистнуудта баясхалан хүргөөд, баглаа сэсэгүүдые барюулһан байна.

* * *

Мүнөө үдэшэ Баруун Бенгали гэжэ штадай губернатор Мукерджи гэгшэ Калькуттада байгаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ ужин үтэбэ.

Советскэ талаһаа Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой Индидэ хамта ошоһон хүнүүд ужинда байлсаба.

Эзэдэйнь талаһаа ужинда Индиин Республикын Премьер-Министр Джавахарлал Неру, Баруун Бенгали гэжэ штадай главна министр Б. Ч. Рой, Баруун Бенгалиин правительствын гэшүүд ба бусад тусхайта хүнүүд байлсаба. Ужинай үедэ духаряагаа андалдалсаба.

Б. Ч. Рой гэгшэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай элүүр энхэ ябахын түлөө духаряа барихые дурадхаба. Тэрэнэйнь харюуда Н. А. Булганин Индиин Республикын президент Раджендра Прасадай элүүр энхэ ябахын түлөө духаряа барихые дурадхаба.

Оркестр СССР-эй болон Индиин Республикын Гүрэнэй гимнүүдые гүйсэдхэбэ. Б. Ч. Рой хадаа айлшад Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой элүүр энхэ ябахын түлөө духаряа барихые дурадхаба.

Тэрэнэйнь харюуда Н. А. Булганин Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неругэй, Баруун Бенгалиин штадай губернатор Мукерджиин ба Баруун Бенгали гэжэ штадай главна министр Б. Ч. Ройн элүүр энхэ ябахын түлөө духаряа барихые дурадхаба.

Улан-Удэ городой Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэрилэгшэ К. Н. Король халаанайнгаа даалгабариие хододоо 150—200 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. Н. Король хүдэлмэрилжэ байна.

С. Доржиевай фото.

РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИНУУД

Заводой тоо бүридхэлгын станцида

Улан-Удын Ленинэй орденто ПВЗ-гэй тоо бүридхэлгын станциин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистичекэ мүрысөөндэ ороод, ашагтай һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Станциин коллектив цехүүдһээ ороһон документнүүдые хоёр үдэрэй орондо нэгэ үдэр соо бүридхэхэ гэжэ шиидэбэ. Тэрэнэй ашаар заводой цехүүд салинайнгаа ведомостьнүүдые нэгэ үдэрөөр урид абаха аргатай болохо юм.

Станциин түрүү хүдэлмэрилэгшэд В. А. Долматова, Н. В. Заболотникова, А. И. Коллетова, А. И. Зык, З. Аверина, Е. А. Головлева эдэ үдэрнүүдтэ даалгабаряа 200 гаран процент дүүргэнэ. Оператор Ф. А. Харитонова тоо бүридхэлгын 3 машина дээрэ нэгэшье алдуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

Б. Степанов.

Культурын шэнэ байшан

Цагаан-Усанай МТС-эй (Зэдэ) дэргэдэ культурын шэнэ байшан һаяхан нээгдэбэ. МТС-эй залуу механизаторнууд комсомолецуудай хүсөөр энэ байшан баригдажа, түхеэрэгдэһэн байна.

Культурын байшан 130 хүнэй һууритай харалгын залтай, үргэн ехэ сценэтэй, кружогуудай хүдэлмэрилхэ тусхай таһалгатай, мүн амарха, танца наадаха залтай.

Культурын байшангай нээгдэһэн түрүүшын үдэр механизаторнуудай суглаан боложо, ажахын жэлэй дүн гаргагдаһан, саашадаа хэхэ хүдэлмэри хараалагдаһан байна.

Культурын байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн уранһайханай самодеятельностиин коллектив суглаанда хабаадагшадта түрүүшынгээ концерт харуулба.

Н. Цыбенов.

Культбаза хүдэлжэ эхилбэ

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. П. Дарижапов) холын фермэ болон гүүртэнүүдтэ ажаһуудаг малшадай байра байдалые һайжаруулхын түлөө эхэхэн анхаралаа табина. Һаяхан Хүлхисөөнэй гүүртэдэ культбаза, мүн Бамбын гүүртэдэ улаан булан байгуулагдаба. Культбаза ба улаан булангые элдэб хэрэгсэлнүүдээрнь хангахын тула 3500 түхэриг гаргашалагдаба. Мүнөө культбазань уран гоёор элдэб уряа лозунгнуудаар шэмэглэгдэжэ байна. Малшад сүлөөтэй сагаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэдэг болохонь.

А. Михайлов.

Искусствын хүдэлмэрилэгшэд студентнэртэй уулзаба

Бурят-Монголой искусствын хүдэлмэрилэгшэд Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай студентнэртэй уулзаба. Эндэ БМАССР-эй арадай артист П. Р. Гофман, ород драмын театрын режиссер Е. А. Калинский, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша уранзурааша А. А. Окладников гэгшэд өөһэдынгөө творческо ажал-ябуулга тухай студентнэртэ хөөрэжэ үгөө. Уулзалга ехэ һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Декабрь һарада институдай литературна факультедэй студентнэр Бурят-Монгол литературын үндэһэ һуури табигша, уранзохёолшо Хоца Намсараевтай уулзаха байна.

К. Бубеев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийно-политическэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха

(Хориин аймагай партийна конференциһээ)

Хориин аймагай партийна конференци боложо, партиин айкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **И. А. Игнатьев** хэһэн байна.

Малажалай гол һалбари болохо хони үсхэбэрилгэ үнгэрэгшэ жэлдэ зарим тэды һайжаруулагдаа, тиигэжэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 99,3 килограмм нооһон абтаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Мүн силосэ барилгын хүдэлмэри үнгэрһэн жэлдэ муу бэшээр ябуулагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта, аймагай колхозууд ниитын ажахые хүгжөөхэ талаар ехэхэн дутагдалнуудтай гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэд. Үбһэ, таряанай ургаса, малай ашаг шэмэ үшөөл бага байһаар. Малай тэжээл бэлэдхэхэ асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй, малай байранууд тон үсөөнөөр баригдана. Мүн эхэ малнууд олоороо һубайрна, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

— Хэрбээ манай колхозуудта мянга шахуу үнсэдэй, 8 мянга шахуу эхэ хонидой һубайраагүй һаань, мал үсхэбэрилгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн, хэдэн зуу мянган литр һүн, хэдэн мянган килограмм нооһон ехээр абтаһан байха һэн,—гэжэ делегат нүхэр **Рудаков** хэлэбэ. Манай колхозууд малай һубайрха ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэнэгүй, энэ ехэ дутагдалтай партиин айком саашадаа эбсэхэ ёһогүй гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ.

—Колхозуудта сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри тоогдоногүй, энэ шухала хэрэг нэгэ хэдэн үбгэдтэл даалгагдаанхай байдаг, — гэжэ делегат нүхэр **Дагбаев** хэлэбэ.

—Манай аймагта хэдэн мянган гектар сабшалан бургааһа, боролжодо дарагдашанхай байдаг. Энээниие сэбэрлэхын, һайн сабшалантай болохын түлөө хэншье анхаралаа табинагүй. Республикын Хүдөө ажахын министерство манай колхозуудые техникээр хүсэд ханганагүй, гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

Тиихэдэ аймагай колхозуудта нариин ба нарибтар нооһотой хонидые үсхэбэрилгэдэ анхарал багаар хандуулагдана, гэжэ олохон делегадууд тэмдэглэбэ. Илангаяа үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэри хайша хэрэгээр ябуулагдана, энээндэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ехэхэн зэмэтэй гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ.

Малай фермэнүүдтэхи ажал тэй хүдэлмэриие механизацил шаа, мүн типовой һайн байрану үсөөн баригдажа байһан тухай гадууд нүхэд **Убеев, Панченко** шэд хэлэбэд.

Колхозниигууд болон механиз нуудай дунда политическэ хүдэл һулаар ябуулагдажа бай элидхэл дотор идеологическа мэри тухай тон багаар, хал гаар хэлэгдээ. Мүн энээн туш легадуудшье өөдтэй юумэ хэл Эгээл тиимэһээ ажахын асууд даар дутагдалнууд олон элир дэбэшье, партийно-политическэ дэлмэриин дутагдалнууд гүйсэ руулэгдээгүй.

Жэшээлхэдэ, малшадай ябуулагдаха ёһотой политичес дэлмэри ганса «Малшадай үд хизаарлагдашанхай. Социали скэ мүрысөөн тодорхой һайна тэлбэрилэгдэнэгүй, лекци, э тон үсөөн үнгэргэгдэнэ, аймаг тэлбэрилэгшэд өөһэдөө лекци, хэлнүүдые үсөөн уншадаг. Энэ шаа делегадууд **Суходаев,** Ил **Цыбанов** шүүмжэлэл гаргаа.

Аймагай промышленна пред тинуудай хүдэлмэри тухай эл шэ дэлгэрэнгыгээр тогтон Хандагатайн, Курбын леспр зууд модо бэлэдхэлгээр гүрэ сэбые болзорһоонь урид дү Жэлэй дүүрэтэр Хандагатайн промхоз 45 мянган, Курбын промхоз 30 мянган кубометр түсэбһөө гадуур бэлэдхэхэ партиин XX съездын хүнд абаа.

Тиигэбэшье леспромхозуудай боломжонуудай үшөөл багаар лэгдэдэг, тэндэхи баян техник сэд ашаглагдадаггүй байһан делегадууд нүхэр **Будаев, Сер ников, Григорьев** гэгшэд байна.

* * *

Конференциин һүүлээр па айкомой пленум боложо, а нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Игнатьев,** хоёрдохи секре нүхэр **Г. А. Рандин,** ой мо промышленностиие эрхилхэ тарияар нүхэр **А. Е. Афа** партиин айкомой секретарь Хориин МТС-эй зонодо нүхэр **Дагбаев,** Үдын МТС-эй зонодо **Д. Ж. Дагбаев** гэгшэд һунгагд

Агитаторнуудай кустовой семина

Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй дэргэдэ колхозно агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон агитаторнуудай кустовой семинар үнгэргэгдэбэ.

Семинарта 40 гаран агитатор хабаадалсажа, ехэ һонирхолтой лекцинүүдые шагнаһан ба дүй дүршэлөө андалдажа, хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна. Жэшээлбэл, «Түр га методүүдые нэбтэрүүлхэ т агитаторнуудай зорилго» гэж мээр МТС-эй зоотехник нүхэр баевай, «Уласхоорондын байд хай» Ворошиловай нэрэмжэт хозой түрүүлэгшэ, философско кануудай кандидат нүхэр Хада лекцинууд ехэ һонирхолтой б

Закаменда газетэ, журнал тараалга һулаар ябуулагда

Ажалшадай дунда газетэ, журналнуудые тараалгын тон ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ.

Гэбэшье, хэблэл тараалга Закаменда ехэ һулаар ябуулагдана. 1956 ондо хэблэл тарааха түсэб эндэ хахадлаашьегүй. Илангаяа бурят хэлэн дээрэ гаргагдадаг газетэ, журналнуудые захюулга тон хангалтагүй. Энэ хүдэлмэриие эмхидхэлсэхэ ёһотой байһан аймагай колхозуудай, предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна, комсомольско организацинууд хэблэл тараалгада һулаар хабаадалсана.

«Сталинай зам», «Победа», Ждановай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта хэблэл тараалга ехэ эмхигүйгөөр ябуулагдана. Эдэ колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнууд нүхэд Балданов, Соктоев, Очиров, Улзытуев гэгшэд энэ хүдэлмэриие һулаар эмхидхэнэ.

Аймагай центрын хүдэлмэрилэгшэд газетэ үсөөнөөр захина. Закаменай аймагай ажалшад барагсаан шахуу бурядууд юм. Тэдэнэй дунда үндэһэн хэлэн дээрэнь ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой байһан аймагай зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг газетэ, журналнуудые захинагүй, мүн захидагшьегүй байгаа. Жэшээлхэдэ, аймагай центр дээрэ ноябрь һара соо «Бурят-Монголой үнэн» оройдоо 29 хэһэг абтажа байба. Тэдэнэй миил арбаадынь эндэхи хүдэлмэрилэгшэд захинхай. Энэ хадаа бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг газетэ, журналнуудые зарим хүдэлмэрилэгшэдэй тоодоггүй байһаниие гэршэлнэ.

Цакирай больницын главна врач Антохонов, аймпотребсоюзай т лэгшын орлогшо нүхэр Ра аймсоведэй гүйсэдкомой түр шэ нүхэр Мангутов бурят зоно да ород хэлэн дээрэ лекци унш Тэд, эдэнэрэй уншаһан лекц дые ород хэлэ мууса мэдэхэ х хүсэд ойлгодоггүй. Иимэрхүү б тануд яһала олон.

Тиихэдэ хүдөө ажахын жу нуудай колхозуудта шухала тэйнь мэдээжэ. Иимэ журналну захихаяа зарим колхозуудай х бэрилэгшэд арсана. Сталинай рэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Хубанов тэдэ журналнуудые гүйдэ тоолоно.

Захигдаһан хэблэлые эзэдтэн соонь хүргэлгэ ехэ муугаар э хэгдэнхэй. Захиһан газетэн 10—15 хоног соо абанагүйбди гомдол хэлхсэ холбооной ай контородо ородог байна. Ай центртэй хаяа хадхаһан «По колхозой хүтэлбэрилэгшэд почтые 2—3 үдэрөөр хэбтү Илангаяа энэ колхозой Дарх бригадада, Молотовой нэрэм колхозой холын гүүртэ, отарану газетэ, журналай абаашагдахая мор юм. Хасууртайн эхин һург да абаашагдаха газетэнүүд ноябр 10-һаа 17 хүрэтэр Цакирай тодо хэбтүүлэгдэһэн байна.

Хэлхсэ холбооной аймагай к ро (начальнигынь нүхэр Раз деев, райорганизатор нүхэр Ни ажалшадай дунда газетэ, ж нуудые захюулха түсэбөө дүү уялгатай.

Н. Цыбе

бһэ тэжээл гамтайгаар гаргашалха

☆

э дутуунуудые ары усадхаха

й колхозой племенной фер-) үнеэн бии. Энээниис 8 һаа-харууһалнабди.

й тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ харюусалгатай үе — малай лгэ мүнөө үнгэргэгдэжэ бай-иэһээ бидэнэр һаалишадай элдөө малаа тураахагүй, һү а доошолуулхагүй гэһэн зорилго табигданхай.

е, илангаяа һаамхай үнеэ-элдөө тураахагүйн, һү үгэл-доошолуулхагүйн тула һайса лхэ хэрэгтэй. Нэн түрүүн, концентрированнэ, шэмэтэ эр һайса эдеэлүүлхэ байнаб-

й колхоздо энэ жэлдэ куку-дарагдаһан силос тон бага. э малдаа шрот болон таряа-юдэһэ ехээр эдюулхэбди гэ-агдаһан байгаа. Мүнөө бо-айхада колхозой правлени ээл дутамагаар үгэнэ.

ндо үнеэдээ ханигүй һайнаар лдэг, һү ехээр һаадаг һэм-өө манай харууһалдаг үнеэд ө бэшэ юушье эдинэгүй. и энээн дээрэһээ һүнэй га-удаа. Ядахадаа зелёнкоёо э асараагүй дээрэһээ үнеэ-шье тэжээлээр эдеэлүүлнэ-

й фермэдэ үнеэд болохо 20 шараг бии. Тэдэ ерэхэ хабар-ондо орохо байна. Тиимэһээ е мүнөөнһөө хойшо һайнаар лхэ хэрэгтэй байгаа. Теэд эдэ хашарагууд бэлшээридэ а ондоо юушье эдинэгүй. эдеэлүүлхэ гэхэдэ тэжээл й. Залуу малые иигэжэ ха-а гээшэмнай ехэ дутагдал Эдэ малда үбһэ тэжээл э тушаа колхозой правлени абаха ёһотой.

эр малаа һайса эдеэлүүлдэг тиигэжэ малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ ёһотойбди.

М. Цыденова, Б. Буянтуева, Алэнгын аймагай Хрущевой рэмжэтэ колхозой һаалишад.

☆ ☆

Малаа һайнаар эдеэлүүлхын түлөө оролдоногүй

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо олон малтай колхозуудай нэгэн юм. Мүнөө жэлдэ энэ колхозой гэшүүд Погранична МТС-эй механизаторнуудтай хамта урда жэлнүүдтэ орходоо малай тэжээл ехээр бэлдээ. Хамтадаа 1500 гаран тонно силос дарагдаһан, бии байһан бүхы солоомо, мүн зелёнко суглуулагдажа, һүрилэгдэһэн байха юм. Мүнөө колхознигууд малай үбэлжэхэ газарнуудта тэжээлээ бултыень зөөжэ байна. Мүн малай байранууд олоор баригдана.

Гэхэтэй хамта, энэ колхозой фермэнүүдтэ малай үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө хойшо олон дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, колхозой 2-дохи МТФ-дэ малай тэжээл гамгүйгөөр гаргашалагдана. Юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээл малай хүл доро, бүхы хорёо соогуур үригдэнэ. Тиимэһээ үбһэ тэжээл гэшхэгдэжэ, шабааһантай зууралдашана. Мүн иимэрхүү байдал эндэхи 1-дэхи МТФ-дэ үзэгдэнэ. Малай байра соохи кормушканууд хэрэглэгдэнэгүй. Нёдондо хада түхеэрэгдэһэн яслинуудаа задалаад, түлижэрхёо.

Гадна, эндэхи фермэнүүдтэ силос ямаршье хэмжүүргүйгөөр гаргашалагдана. Һаалишад силос дураараа абажа, бүхы үнеэдтээ нэгэ доро үгэдэг байна. Тиимэһээ зарим үнеэдтэ силос нормоһоо багаар хүртэнэ. Дурсагдаһан фермэнүүдые даагшанар нүхэд Ганжуров, Будажапов гэгшэд кормушка болон яслинуудые түргөөр бүтээжэ, тэжээл алмахын түлөө хэмжээ абанагүй. Саашадаа иимэ байдалай үргэлжэлхэ болоо һаа, тэжээлынь түргэнөөр дууһаха байна.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һүн багаар һаагдаһан байна. Зарим һаалишад үнеэн бүриһөө оройдоо 350—400 литр һү һаагаа. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, нэн түрүүн колхозой правлени, зооветеринарна мэргэжэлтэд, фермэнүүдые даагшанар зунай, намарай үедэ мал хэр адуулагданаб, хэр таргалуулагданаб гэжэ һонирхоогүй, һаалишад болон мал адуулагшадай ажалые шалгаагүй байна. Тиимэһээ зарим һаалишад үнеэдээ эртэ шэргээһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, һаалишан Мария Гатауллина «Бараниха» гэжэ үнеэгээ удаан саг соо һаагаагүй байгаа. Тиин суглаан дээрэ шүүмжэлүүлһэнэй һүүлээр тэрэ үнеэгээ дахин һаажа эхилээ һэн.

Һаалишад түрүүшүүлэй дүй дуршэл шудалаа һаа, үнеэ харууһалха, эдеэлүүлхэ, һааха шэнэ аргануудые ажалдаа хэрэглээ һаа, ехэ һү һааха һэн. Тиигэбэшье, энэ тон шухала асуудалда хэншье анхаралаа хандуулнагүй. Малшадай зоотехническэ һуралсал нёдондо эмхидхэгдээгүй һэн. Мүн социалистическэ мүрысөөн хайша хэрэгээр эмхидхэгдэһэн, нийтэ-политическэ хүдэлмэри мууса ябуулагдадаг байгаа. Мүнөө, мал харууһалгын эгээн харюусалгатай үедэ, фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэл һайжаруулхын түлөө юушье хэгдэнэгүй.

Колхозой малшад ажахын энэ жэлдэ малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаа. Энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө тэдэнэр фермын бүхы хүдэлмэриие, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха ёһотой. Гэбэшье, түрүүшын дүнгүүдһээ харахада, фермые даагшанар, зооветеринарна мэргэжэлтэд, зарим һаалишад ажал хүдэлмэридөө үшөөл хайша хэрэгээр хандаһан зандаа. Дурсагдаһан эдэ бүхы дутуу дундануудые Погранична МТС-эй главна зоотехник нүхэр Артамонов мэдэжэ байдаг аад, хэмжээ абадаггүй. Калининай нэрэмжэтэ колхоз үнеэ һаадаг агрегат, автоуһалуури ба олон кормозапарнигуудые худалдажа абаһан юм. Теэд Погранична МТС-эй дирекци эдэ механизмуудые тодхохо хэрэгтэнь колхоздо туһалнагүй.

Малаа гарзагүйгөөр үбэлжүүлхын тула Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци, зооветеринарна мэргэжэлтэд дутуу дундануудаа дары усадхаха ёһотой.

С. Иванов.

Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнууд Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо малай фермын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха гэжэ шиидэнхэй. Тиин тэдэнэр энэ колхозой племенной фермын малай байрые партиин XX съездын нээгдэхэ үдэр болотор хүсэд механизацилха гэһэн уялга абанхай. МТС-эй барилгынмонтажна бригада МТС-эй механик нүхэр Н. С. Тимофеев түрүүтэй эндэ хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Тимофеевэй бригадынхид дүүжэн харгы тодхожо байна.

Г. Цыдыповэй фото.

Сатирын булан

Минц ба тэрэнэй „халхабшанууд“

Худалдаа наймаанай газарта загаһа үгэдэг «Главрыбторгын» конторо гэжэ эмхи зургаан Улан-Удэдэ бии юм.

Лев Маркович Минц 1943 онһоо хойшо Бурят-Монголой «Главрыбторгын» конторын эрхилэгшын орлогшоор, тиихэдэ Мария Михайловна Зубрицкая тэндэхи главна бухгалтерай орлогшоор ажаллана.

Һүүлэй 10—12 жэлэй туршада «Главрыбторгын» конторын эрхилэгшэнэр холшор гоёмсуугаай бэһэлиг шэнги олоороо һэлгэгдэжэл байдаг, харин Л. М. Минц, М. М. Зубрицкая хоёр һуурнһаа хүдэллэггүй...

«Наймаа найман хүлтэй, наймаашан хоёр хүлтэй» гэһэн үгэ байдаг. Минц хоёр хүлтэйшье һаа, «наймаанай найман хүлые» тойрожо гарадаггүй. Эрхилэгшэнэрэй һэлгэлдэжэ байдаг энэ ушар Л. М. Минцые үнн удаан саг соо тус конторын ёһотой «мотортоо адхагша», дээрээ ахагүй эзэн дарганъ болгоо.

Хамаг харюусалгануудай хара толгойдонь тулажа буудаг болоходо, эзэн дарга Минцмнай элдэб «туһамаршадаар» хамжажа, бэеэ халхалжа ороо юм.

«Загаһан уһанай гүнзэгыһөө гараха дурагүй» гэдэг... «Главрыбторгын» контородо ороходоо нэн түрүүн гар үзүүрэй гүйдэлшын маягаар нэрэ һурагүй жороо табилуулһан хүниие харахат. Энэтнай барышатай газарта шэбээлхэ гэжэ улаатаараа орожо ябаһан Пумпян гээшэ. Теэд Пумпян гээшэмнай товаровед тушаалтай хүн бшуу. Эдеэнэй зүйлэй хажууда гар хүргүүлхээр бэшэ хүн юм...

«Главрыбторгын» конторо соо Зубрицкая гэжэ «түргэ нарин тоосоошын» тушаалтай, зүгөөргүйхэн абгай һууха. Энэтнай эзэн дарга Минцын «тоосоошо халхабша» гээшэ. «Тоосоошо халхабша» нэгэл эдитэй юм: зуражал, зуражал хаяха...

1954 ондо хорёод тонно дальневосточно горбуша «Главрыбторгдо» ороо һэн. Тэрэниие наймаада гаргаха хэрэгтэй байгаа. Теэд энэ түргэн гутадаг эдеэ хоолой зүйлые дары наймаанда гаргахын орондо хахад һара соо складта дараад, наймаанда хайшань гаргаа һаа дээрэб гэжэ Минц бодоо һэн гэхэ. Удаань үгэрсэ, капуста, һархяаг дабһалһан боошхонууд соо хээд, наймаанай газар руу ябуулаа юм.

— Хайшань ябуулаа гэжэ һананат?

— Таахагүйт! Дүтэ шадарай магазинуудта тэдэ загаһан оруулагдаагүй, Нижне-Ангарск ябуулагдаа!

Таанад гайхахат: «Уһатай газарта уһан наймаалагдадаггүй, харин загаһанай газарта загаһан ямар наймаа болохоб?» Зүб лэ даа. Тиихэдээ Минц болон тэрээнэй «халхабшануудай» хэрэг ажалаа хэр шадамараар, ухаатайгаар ябуулдагыень мүнөө тухайлжа оробо гээшэт. Зүгөөр энэ горбушын «туужа» дүүрээгүй, һаял эхилжэ байна...

Тэрэ 21.230 кг. горбуша 175 боошхо соо хэгдэнхэй Улан-Удэһээ гараад, 19-хи хоногтоо Нижне-Ангарск хүрөө юм. Иимэ ута аяншалга хэхэдээ тэрэ загаһанай хорёод боошхо соохинь, удаань наймаанай гүйсэгүй дээрэһээ дала гаран боошхо соохинь үжэжэ, утэжэ, хүнһөө байха нохой шубуунай эдихэ аргагүй болоо. Тиихэдэнь газарта булаа, харин тэрэ 175 боошхо горбушын миил 80-яад боошхо загаһанинь ядаа гэжэ наймаалагдаа юм.

— Энэ мэтэһээ боложо, гүрэн хэды мянган түхэригэй хохидолдо ороо хаб? — гэжэ һонирхохот.

— Ехэ даа. Гансахан 1954—1955 онуудай туршада Минц, Зубрицкая ба Пумпян гурбанай гэмээр 14.000 килограмм загаһан гутаһан, үжэһэн байна. Тэрэнь 134.000 түхэригэй хохидол, үрилтэ болоо, — гэжэ нэгэ акт тайлбарилна.

Харин эзэн даргын «тоосоошо халхабша» Мария Михайловна олоной хүлһөөр олдоһон, хүн бүхэнэй хара буухаар эды шэнээн ехэ зөөриие «гаражал байдаг гаршамнай юм» гээд данса дээрэһээ убайгүй зуражархиһан байна.

— Минц ба тэрэнэй дүтын нүхэдэй гэмээр, тэдэнэй даажа байһан ажал хэрэгээ өөдэгүй һулаар ябуулһан дээрэһээ «Главрыбторгын» конторо гансахан 1954 оной туршада 222.600 түхэригэй элдэб янзын яла түлөө, — гэжэ нүгөө актынь батална.

Иигэжэ олоной зөөриин хумхиин тооһон болон огторгойдо тунажа байхадань, мүнөөхил Мария Михайловнамнай бухгалтерскэ данса дээрэһээ «гарахал ёһотой гарша, үригдэл» гээд, маргажа тархяашье һабардангүй зуражал, зуражал байгааха.

Эдэ хамжаашадай гэнтэ мэдэн гэһээнь даажа байһан конторынь мүнгэн зөөри һагшуур соо байһандал оло мянган нүхэ һүбөөр урдажа, онложо байба...

Минц дарга мэгдэбэ. «Халхабшануудынь» һаналагай һүүхэ болобо: «хуулиша хани» Кожарский хурдан бодолоо гүйлгэбэ, «тоосоошо халхабшань» толи дансаяа шагааба...

Мүнгэн сангаа һайжаруулха мэхэ гохо шэбшэжэ, шэрээдээ миин асатайһан дарга Минц иимэ «түүрээлгэ» абаба:

— Манай эзэн Минц, «хэлэн хүүнэн байналди», «шэхэтэй юм, һаа, шагныш, шэгэбшэтэй юм бол, хабшуулыш», олон эмхи зургаанда үгтөөгүй үритэй, һарбайгдаагүй үгэлитэй байналди. Тэрэ үри үгэлиеэ олзо оршо болгоёол, мотортой юм бол, зангыш, мүнгэн сангаа һайжаруулыш...

Зүгөөр Минц дарга эдэ «халхабшануудһаан» үлүү мэхэтэй, харатай байгаа. Үри шэрээ олзо оршо болгожо холо ошохогүй гэжэ долонгир ухаагаараа тэрэ мэдээ бшуу. Тиимэһээ Минц дарга үшөө нэгэ «халхабшатай» хамжаа юм. Тэрэнь Улан-Удын загаһа болбосоруулдаг заводой лабораториие даагша, мүнөө директорынь болоһон Юрий Львович Берлович юм.

Берлович хадаа дарга Минцын «мэхэ гохын халхабша ханинь» байна. Энэ «халхабша ханитаяа» хамжаад, хэһэн бүхы үйлэ хэрэгынь: «мэхэлээгүй бол, мүнгэжэхэгүйш, худлаарлаагүй бол, худалдахагүйш» гэһэн «түүрээлгээр» тамгалаатай.

Бурят-Монголой «Главрыбторгдо» загаһан хэмгүй ехээр орожол, орожол байдаг. Эндэ ороһон загаһанай үнэ сэнгые табиха, гаргахын тула тусхай шалгалта хэгдэдэг.

Теэд энэ шалгалтые хэдэг Берлович муу загаһанда «һайн шанартай» гэһэн шалгалта анализ зорюута хэжэ, тэрээнэй үндэһөөр доогуур сортын загаһые дээгүүр болгуулаад худалдуулдаг байна.

Гансахан 1954—1955 оной туршада Берлович гэгшын «анализаар» бэеэ халхалаад, муу шанартай загаһые үнэтэйгээр худалдажа, 220.000 түхэригые Минц дарганай ажалшадай хармаанһаа үлүү абажа, конторынгоо «оршо» болгоо юм.

Зүгөөр уһан далайе «мэхэлжэ», долгин дээгүүр хүн ябагалаадүй юм. Харин үндэр тушаалда һуужа ажалшадые мэхэлээшэд — Минц ба тэрэнэй «халхабшанууд» нэгэшье үдэр удааруулагдангүй булад хюһуураар хюһагдажа, тонилон соёрхо ёһотой.

Гадна, Минц ба тэрээнэй «халхабшанууд» үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэдтэ лурагүй. Мүнөө манай ороной һургуулинууд гайхалтай арюун сэдьхэлтэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэжэ гаргана. Эдэ залуушуул арад зондоо, гүрэн түрэдөө бүхы эрдэмээ зорюулхые эрмэлзэнэ. 1954 ондо институт, техникум дүүргэжэ Бурят-Монголой «Главрыбторгдо» эльгээгдэһэн Золотова, Карпова хоёр эндэ хүдэлмэрилжэ ороод, үйлэ майлаа үзэһэн, һүүлэй һүүлдэ Минц ба тэрэнтэй хамжаашадтай багтажа бираагүй дээрэһээ, үлдүүлһэн байна.

Тиигээд энэ гэмтэ ябадалай хэрэг саарһые тушаажа абаһаар хоёр һара тухай болоһон Улан-Удын Железнодорожно районой прокуратура үшөөл абяа шэмээгүй байгаатаяал байна. Али Бурят-Монголой «Главрыбторгын» конторые мэхэшэн гохошоной үүр ута болгоһон «Минц ба тэрээнэй «халхабшануудта» булад хюһуураар гар хүрэхөө халажа ядана гээшэ гү?

А. Карнаков,
Б.-Д. Бадараев.

хи зургаануудай парторганизациин шухала зорилго

й орон дотор бэелүүлэгдэжэ ажахын болон культурна алтын агуусхэ зорилгонууд бүхы аппарадта, советскэ жахын органуудай хүтэлбэ-кадрнуудта ехэхэн эрилтэ байна.

й хамта, советскэ эмхи зур-ай хүдэлмэридэ үшөө ехэ ду-уд бии байһаар. Парти, ьствын тогтоол заабаринуу-үүлхэдэ олониитые элсүүл-хэлэй хүдэлмэри ябуул-ндо олон газарта үнөөхил дансануудые олоор бэшэдэг а байна. Иимэ ябадал ха-рнуудые эмхидхэлэй хүдэл-һаатуулна, шухала шухала нуудые шиидхэхэ хэрэгтэ нобшо, харюусалгагүй яба-болгоно. Албан хойрог, за-нобшо ябадалтай шангаар манай парти эринэ.

скэ эмхи зургаануудай хү-ие һайжаруулгада партийна ганизацинуудай үүргэ тон на. Хойрог нобшо ябадал-тийна организациин али зэр-сэжэ байһаниинь олон тоото шиидхэбэринүүд дээрэһээ э бэшэ, харин аппарадайн-лмэриие хэр зэргээр һай-ан дээрэһээ харагдаха юм.

й аппарадай хүдэлмэриие улха талаар партиин Цент-Комитедэй заабариие бэе-КПСС-эй Городской райком, эхин организацинууд һүү-зарим тэды хүдэлмэри байна. Тэрэнэй ашаар сохи-зургаануудай хүдэлмэ-ри нилээд һайн боложо, захагүй олон захиралта, шиидхэбэринүүд бэшэгдэхэнь үсөөрэжэ байна.

Коллективэйнгээ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, ажалай журам бэхижүүлхэ, аппарадайнгаа хүдэлмэриие һайжаруулха талаар Гэгээрэлэй министерствын, Республикын прокуратурын, Хэлхээ холбооной Бурят-Монголой управлениин, Финансын министерствын, профсоюзуудай Областной соведэй болон бусад зарим партийна организацинууд илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Эдэ парторганизацинууд коллективэй хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаа, үйлэдбэриин зүблөө хаһа саг соонь зарлажа, тэндээ аппарадайнгаа ажал-ябуулгые хүсэд һайн болгохо хэрэгтэ таатай асуудалнуудые зүбшэжэ байдаг.

Хэрбээ коллективэй ямар нэгэн хүнэй һамуу һальхай ябадал гаргабал тэрэниие суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлжэ, хамтын хүсөөр заһадаг байна. Эндэ коллективүүдэй ханын газетын үүргэ угаа ехэ байдаг. Элдэб дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлһэн статья, бэшэгүүд гаргагдажа, тэрэниие партийна болон коллективэй суглаан дээрэ дары табижа хэлсэдэг, эндүүрһэн нэгэндэнь заажа үгэдэг байха юм. Тиихэдэ коллективэйнгээ хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ бэлэдхэл болон ажалайнь мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө парторганизацинууд ехэ оролдолго гаргана.

Жэшээ болгон Финансын министерствын парторганизациие абаад үзэе. Парторганизациин секретарь нүхэр Юндунов аппарадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайн болгохо, хүн зоной эрилтые таатай зохидоор хангаха хэрэгтэ саг үргэлжэ һанаагаа табижа байдаг юм. Нэгэ үедэ тус министерстводэ ороһон ажалшадай гомдол ба мэдүүлгэнүүд саг соогоо хаража үзэгдэдэггүй, зарим бэшэгүүдынь таһагуудаар ехэ удаан нобшоржо хэбтэдэг байгаа. Тиихэдэнь партийна бюро министерствынгээ бүхы таһагууд, управленинүүдэй хүдэлмэриие шалгажа үзөөд, «Ажалшадай бэшэгүүд аппарадтамнай ямараар хаража үзэгдэнэб» гэһэн асуудал партийна суглаан дээрэ табижа зүбшэн хэлсэһэн байна.

Энэ асуудалаар гаргаһан тогтоолойнгоо дүүргэлтые һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ партийна бюро хамаг хүсэеэ табиһан байна. Таһаг болон управленинүүдые даагшад, коммунистнууд суглаанай тогтоолые хэр зэргээр дүүргэжэ байнаб гэжэ шалгалта хэһэн, энээн тушаагаа коллективэйнгээ «Финансист» гэжэ ханын газетэдэ бэшэһэн, зарим коммунистнуудые партийна бюрогой заседани дээрэ шагнаһан байха юм. Иимэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар эндэ ажалшадай бэшэгүүд түргэнөөр хаража үзэгдэдэг болоо.

Тиигэбэшье гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар районой партийна организацинууд хэһэн хүдэлмэреэрээ һанаагаа дүүргэхэ аргаыгүй. Эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудта администрациингаа ажал-ябуулгые хинаха эрхэ партиин Уставаар үгтэнэгүй. Хэды тиимэ байбашье, тэдэ партийна организацинууд коллектив соохи ажал хэрэгэйнгээ түлөө дүүрэн харюусаха ёһотой. Эмхи зургаанай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнууд тухай партийна организаци һайнаар мэдэжэ, саг соонь администрацидаа, мүн дээдэ органуудта дуулгажа байха уялгатай.

Энэ үүргээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байдаг партийна организаци аппарадайнгаа хүдэлмэридэ бии байһан дутуунуудые саг соонь элирүүлжэ, зохихо хэмжээ абадаг, хүдэлмэридөө алдуу эндүү гаргахагүйн түлөө урилшалан һэргылжэ байдаг байна бшуу. Үүсхэл эдэбхи багатай, коллективэйнгээ ажал хүдэлмэри, ажабайдалда нүлөөлдэггүй парторганизаци аппарадайнгаа ажалда бии байһан алдуу эндүүе саг соонь обёордоггүй. Тиин эдэ алдуу дутуунуудынь саашадаа уламжалжа, эмхи зургаанай хүдэлмэриие айхабтар ехээр хойшо татадаг байха юм. Энээн тушаа республикын Нютагай промышленностиин министерствын парторганизациие (секретарьнь нүхэр Макаров) абаад үзэе. Тус партийна организаци министерствынгээ аппарадай хүдэлмэридэ нүлөөлхэһөө байтагай өөрынгөө хүдэлмэриие шэнэдхэн табижа шадаадүй юм. 1955 оной гараһаар эндэ оройдоо 4 дахин партийна суглаан зарлагдаһан байна. Тиихэдэ албахаагшадай дунда партийно-политическэ хүдэлмэри ябуулха, аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудалнууд эндэ нэгэшье удаа хэлсэгдээгүй байна.

Партийна ба советскэ дээдэ органуудай директивэ, заабаринуудые саг соонь дүүргэнгүй, нобшоруулдаг баримтанууд министерствын олон хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө үзэгдэжэ байдаг. Теэд партийна бюро тэрээн тушаа эрид хэмжээ абадаггүй. Тиимэ дээрэһээ тус министерстводэ элдэб мэдээн, саарһан бүришье ехээр бэшэгдэдэг болошоо. Ажалшадай гомдол ба мэдүүлгэнүүдые удаан саг соо хаража үзэнгүй хэбтүүлдэг ушарнууд эндэ ехэ олон.

БМАССР-эй аптекэнүүдэй управлениин партийна организаци (секретарьнь нүхэр Малых) аппарадайнгаа хүдэлмэриие һайжаруулха талаар администрацидаа мүн лэ туһалдаггүй. Тус управлениин хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа шадаадүй. Тэдэ үшөөл лэ хуушаараа хүдэлһөөр, доодо шатынгаа организацинуудта бодото туһаламжа үзүүлнэгүй, элдэб захяа захиралтануудые бэшэһэн зангаараа.

Хэнэйшье мэдэһээр дээрэ дурсагдаһан эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи эдэ дутагдалнуудай түлөө КПСС-эй Городской райком, партийна эхин организацинууд зэмэтэй байха юм. Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые, канцелярска —албан хойрог хүтэлбэриин үлэгдэлые эсэслэн зайсуулжа шадагдаагүй байһан ушар хадаа түбхын түрүүндэ партиин райкомой энэ хэрэгые багаар анхарһан дээрэһээнь болоо гэжэ манай районой XV партийна конференциин делегадууд зүбөөр шүүмжэлһэн байха юм.

Конференци дээрэ делегадуудай оруулһан дурадхалнуудые бэелүүлэн, Городской райком партийна эхин организацинуудта туһалха хэмжээнүүдые абажа байна. Ноябрь һарада советскэ эмхи зургаануудай парторганизациин секретарынуудтай семинар үнгэргэгдэбэ. Тиихэдэ партийна эхин организациин хүдэлмэридэ туһалалсахын тулада райкомой гэшүүд эльгээгдэжэ байна. Тэдэнэр парторганизацинуудта туһалжа, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха, политическэ болон ажал хэрэгэйнь талые харалсан, кадрнуудые хүдэлмэридэ зүбөөр шэлэн табилгада анхаралаа ехээр хандуулха юм. Хүтэлбэрилхы органуудай захяа заабариие дүүргэлгэдэ хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандалга гээшэ ёһотой албан хойрог ябадал мүн. Партийна организацинууд энээнтэй эрид шууд тэмсэжэ, өөрынгөө уялгые һайнаар дүүргэдэгээр, дааһан хэрэгтээ үнэн сэхэ хандадагаар кадрнуудые хүмүүжүүлхэ уялгатай.

Советскэ эмхи зургаануудай парторганизацинууд албахаагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха ёһотой. Гүрэнэй болон ажалай журам бэхижүүлхэ, аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгын удхашанар тухай болон бусад асуудалаар элидхэл, лекцинүүдые хододоо хэжэ байха. Мүн албахаагшадай хамтын суглаа, коллективэй үйлэдбэриин зүблөө үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Парти доторой хүдэлмэриие һайнаар табижа шадабал гүрэнэй аппарадай ажал-ябуулгые һайжаруулха зорилгоёо партийна организацинууд амжалтатайгаар дүүргэхэ байна. Эндэ албанайнгаа уялгануудые дүүргэхэ талаар түбхын түрүүндэ коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлжэ, тэдээгээр дамжуулан парторганизаци коллективэйнгээ бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ нүлөөлхэ зэргэтэй. Коллективэйнгээ үдэр бүриин ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор хүдэлөөд байһан партийна организаци аппарадайнгаа ажал-ябуулгада нүлөө ехэтэй боложо парти, правительствын гаргаһан тогтоол заабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байна.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй Улан-Удын Городской райкомой секретарь.

„ДАЙСАД"

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Гүрэнэй Бурят-Монголой драмын театр А. М. Горькиин «Дайсад» гэһэн пьесые табиба. Тус пьесын премьерэ декабриин 1-дэ болоо. «Дайсад» гэһэн шэнэ зүжэгые залуу режиссер Ф. С. Сахиров найруулан табиба. Зүжэгэй декорациие БМАССР-эй искусствонуудай Габьяата ажал ябуулагша, уранзурааша Б. Б. Чернутов хэбэ.

Тус зүжэгтэ БМАССР-эй искусствонуудай Габьяата ажал ябуулагша Б. Г. Аюшин, РСФСР-эй габьяата артистка М. Н. Степанова, РСФСР-эй габьяата артистка Н. С. Гендунова, БМАССР-эй арадай артист В. К. Халматов болон бусад хабаадалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Дайсад» гэжэ зүжэгэй 2-дохи актын сцена. Хүдэлмэриншэн Рябцовай рольдо артист П. Ф. Лосев, хүдэлмэриншэн Левшинэй рольдо БМАССР-эй арадай артист Ц. Г. Шагжин, хүдэлмэриншэн Ягодинай рольдо БМАССР-эй габьяата артист Д. Д. Дондуков наадажа байна.

В. Бадеевэй фото ба текст.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Венгридэ ошоод байна

БУДАПЕШТ, декабриин 1. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй делегаци үсэгэлдэр ба мүнөөдэр Венгерскэ Арадай Республикын ажабайдалтай танилсалгаяа үргэлжэлүүлээ. Делегациин гэшүүд А. С. Борисенко, Е. П. Гончарова, Г. Д. Джавахишвили, П. П. Ермаков, А. П. Журавлев, П. Г. Маскатов, А. А. Мюрисеп, Н. И. Смирнов, В. Н. Титов Гүрэнэй суглаанай түрүүлэгшын орлогшо Йожеф Надьшток, Венгерскэ ажалшадай партиин Будапештскэ горкомой секретарьнууд Йожеф Чикес болон Лайош Сюч гэгшэдтэй хамта Будапештскэ машинно-тракторна станцида хүрөө.

МТС-эй хүдэлмэришэд айлшадые хани ёһоор угтаа. 1951 ондо байгуулагдаһан энэ машинно-тракторна станциин хүдэлмэри тухай тэрэнэй директор Йожеф Матеовиц айлшадта хөөрэжэ үгөө. Станциин заһабарилгын мастерскойе, машинна паркые, шэнэ барилганууды айлшад хараа.

Удаань делегациин гэшүүд Мичуринай нэрэмжэтэ үйлэдбэриин кооперативта ошожо, тэрэнэй ажахытай танилсаа. Тиихэдээ һүнэй фермые болон гахайн фермые ехээр һонирхон хараһан байна. Һү һаалгаар дэлгэрһэн бухэвенгерскэ мурысөөндэ Мичуринай нэрэмжэтэ кооператив энэ жэлдэ илажа гараа (һаамхай үнеэн бүриһөө 4.401 литр һү һаагаа).

Делегациин гэшүүд Г. В. Енютин, З. С. Омарова Дорогско нүүрһэнэй бассейнын шахтёрнуудта айлшалаа. Делегациин гэшүүн Л. С. Матвеева Будапештын дунда һургуулинуудай нэгэндэ орожо, венгерскэ багшанартай хүдэлмэринггөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Н. М. Пегов түрүүтэйгөөр Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Добидэ зорюута орожо, тэрээнтэй ханя ёһоор хөөрэлдөө.

Советскэ горнягуудай делегаци Польшодо ошохоёо мордобо

«Шахтёрнуудай үдэрые» Варшавада һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахын тулада Польшын горнягуудай профсоюзай Главна правлениин уряалаар советскэ горнягуудай профсоюзна делегаци Москваһаа Варшава орохоёо энэ оной декабриин 1-дэ ниидэн гараа. Нүхэд В. Д. Шурыгин—нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй Президиумэй түрүүн (делегацие хүтэлбэрилэгшэ»). Тулауголь комбинадай «Красногвардейскугол» гэжэ трестын главна инженер Б. Ф. Грицаев, Сталинска областиин Ново-Мушкетово гэжэ шахтын участогой начальник А. Б. Зуев, Сталин городтохи Молотовой нэрэмжэтэ № 4/21 шахтын проходчик А. Е. Савонин, Прокопьевск городтохи Сталинай нэрэмжэтэ шахтын шахтна комитедэй түрүүлэгшэ Ф. А. Ткаченко делегациин состабта орохо.

СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министр Польшодо ошоод байна

ВАРШАВА, декабриин 1. (ТАСС). СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министр А. Н. Задемидко советскэ хэдэн мэргэжэлтэдтэй хамта Польскэ Арадай Республикын правительствын уряалаар Польшодо ошоод айлшалжа байна. А. Н. Задемидко Силезидэ ошожо, шахтнуудай болон Польшын нүүрһэнэй промышленностиин бусад предприятинуудай хүдэлмэритэй танилсаа. Советскэ айлшад Краковта, Шэнэ Гутада, Шэнэ Гутадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта, Закопандахи польскэ мэдээжэ курортдо хүрэһэн байна. Тэдэнэр Порониноодохи В. И. Ленинэй музейе хараа.

Польшын горно промышленностиин министерствын харюуцалгата хүдэлмэрилэгшэдтэй министр А. Н. Задемидко ноябриин 29-дэ уулзаа. Польскэ Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо ба горно промышленностиин министр Петр Ярошевич уулзалга дээрэ байлсаа.

Германи доторой худалдаа наймаанай асуудалнуудаар ГДР-эй ба ГФР-эй түлөөлэгшэдэй хоорондо хэлсээн эхилээ

БЕРЛИН, декабриин 1. (ТАСС). 1956 ондо Германи доторой худалдаа наймаа эрхилхэ асуудалнуудаар нэгэ талаһаа ГДР-эй гадаадын ба Германи доторой худалдаа наймаанай министерствын түлөөлэгшын, нүгөө талаһаа Германска Федеральна Республикын түлөөлэгшын хоорондо ноябриин 29-дэ хэлсээн эхилээ гэжэ немецкэ хэблэл мэдээсэнэ. 1956 ондо Германи доторой худалдаа наймаанай хэмжээе 1 миллиард тоосооной единицээр тогтоохо гэжэ Германска Демократическа Республикын оруулһан дурадхал хэлсээнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэжэ юм.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн пленарна заседани

ООН-эй Генеральна Ассамблейн ноябриин 29-нэй пленарна заседани дээрэ комитедүүдэй элидхэлнүүдые хаража үзэгдөө, мүн комитедүүдэй хэлсэжэ дүүргэһэн асуудалнуудаар бэшэгдэһэн резолюциин проектнүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Голосовани хэхэ гурим тухай үгэ хэлэлгэнүүдэй болоһоной һүүлээр корейскэ асуудалаар Политическэ комитедэй дурадхаһан резолюцие Генеральна Ассамблейн 44 голосоор баталан абаа. 11 делегаци һанала бараа.

Голосовани хэхэ гурим тухай үгэ хэлэхэдээ, СССР-эй түлөөлэгшэ Я. А. Малик иигэжэ мэдүүлээ. Генеральна Ассамблейн энэ сесси дээрэ, мүн урда тээхи сессинүүд дээрэшье корейскэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэ юундэ урагшагүй байдаг байгааб гэхэдэ, ООН-эй гэшүүн байһан зарим гүрэнүүдэй зүгһөө бэрхэшээл тохоолдуулагдадаг байгаа. Гэбэл, корейскэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ КНДР ба КНР хабаадуулагдадаггүй, мүн Корейдэ ба Дальна Востогто тохёолдоһон бодото байдал хараада абтадаггүй байна.

Тус асуудалай Политическэ комитедэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэлгын үедэ США-гай делегаци, мүн Корейдэхи дайнда хабаадалсаһан гүрэнүүдэй делегацинууд корейскэ асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулха талаар бодото хэмжээнүүдые абхуулхагүй, энэ асуудалаар хамаатай гүрэнүүдэй конференци зарлаха ябадалда, Хойто ба Урда Корейн хоорондо холбоо барилса байгуулха ба харилсан ажаллалга эмхидхэжэ хэрэгтэ һаад ушаруулхые оролдоһон, эблэрэлгэ тухай хэлсээе эбдэхые хүсэдэг, дайн байлдаа дахин бэлэдхэл хэжэ байдаг уряа засагаархидые дэмжэдэг...

Корейдэ амгалан ёһоной байдал хангаха зорилго ... нар тухай советскэ делегат ... хэлээ.

Корейскэ асуудал хадаа ... түрүүндэ корейскэ арадай ... хэрэг болоно гэжэ Советскэ ... тоолоно. Энэ хэрэгтэнь ... арадта туһалха гэшэ хамаа... рэнүүдэй уялга мүн болоно. ... рөөл сүлөөтэ ниитэкорейскэ ... тые Корейдэ үнгэргэхэ тухай ... эй оруулһан мэдээжэ дура... Советскэ Союз хүсэдөөр дэм...

Дурадхагдаһан резолюци ... тутай байһан тухай советскэ ... лэгшэд саашань хэлэв.

Политическэ комитедэй ... һан резолюци соо корейскэ ... лые гуримшуулха ба Коре... дуулха тухай тодорхой хэм... хараалагдаагүй гэжэ Чехо... киин түлөөлэгшэ И. Ульри...

Энэ резолюци хадаа ... асуудалые гуримшуулха ... тааралдахагүй байна. Тиим... най делегаци энэ резолюци... жэ шадахагүй гэжэ Индиин ... К. Менон мэдүүлээ.

США-гай, Англиин делегац... хэлэхэдээ корейскэ асууда... римшуулхые хүсэдэггүй ... дахяад харуулһан байна.

Генеральна Ассамблей ... митедүүдэй хэдэн элидхэл... лон резолюциин проектнүүд... шэн хэлсэнгүйгөөр ба голосов... табингүйгөөр баталан абаа.

Хитад Сири хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаба

БЕЙРУТ, декабриин 1. (ТАСС). Хэлсээнүүдэй ажмалтайгаар дүүрэһэнэй эсэтэ Хитадай Арадай Республикын ба Сириин хоорондо худалдаа наймаан ба түлөөһэн тухай хэлсээн ноябриин 30-да Дамаскда баталагдаа.

Тэрэнэй ёһоор Сири хлопок, тамхи, нооһо болон хүдөө ажахын бусад эд бараа КНР-тэ худалдаха болоо.

Хитадай Арадай Республика машинанууды, машинна түхеэрэлгэнүүдые, будэ болон бусад то... дые Сиридэ худалдаха юм.

КНР-эй болон Сириин ... худалдаа наймаа бүри ургэ... хала хэмжээнүүдые абаха... правительствын бэлэн байна ... хэблэлдэ толилогдоһон хамт... мюнике соо хэлэгдэнэ.

Хоёр гүрэнэй столицануу... далдаа наймаанай түлөөлэг... гаануудые байгуулха гэжэ ... хэлсэгдэһэн байна.

Дж. Неру Калькуттаһаа Дели орохоёо ниидэн г...

КАЛЬКУТТА, декабриин 1. (ТАСС). Индиин республикын премьер-министр Дж. Неру Калькуттаһаа Дели орохоёо мүнөөдэр ... то һуугаад ниидэн гараа.

КНР-тэ ерэхэ уряалые Пакистанай премьер-мини... хүлеэн абаба

КАРАЧИ, декабриин 1. (ТАСС). Ерэхэ жэлэй хабар Хитадта ошохо тухай Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лайн уряалые Пакистанай премьер-министр Мохаммед Али хүлеэн абаба гэжэ Пакистанай гадаа... рэгүүдэй министерствын ту... шэ хэблэлэй түлөөлэгшэдэ ... дэр хүлитаар мэдүүлээ гэжэ ... газетэ дамжуулна.

МТС-эй уранһайханай самодеятельностиин коллектив

Кырензэй МТС-эй клубые даагша нүхэр З. Армаевагай хүтэлбэри доро механизаторнуудай уранһайханай самодеятельностиин кружок һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө клуб соо концерт, наада харуулхаһаа гадна, колхозуудаар ябажа, аймагай центр ошожо, концерт табидаг юм.

МТС-эй дирекци ба партийна организаци уранһайханай самодеятельностиин коллективэй хүдэлмэридэ анхаралтайгаар хандана, хэрэгтэй зүйлнүүдээрнь хүсэд хангана. Үбэлдөө колхозуудаар ябажа, концерт наада харуулжа байхын тула тусгаар дулаалагдаһан машина түхеэржэ үгөө.

Һаяхан энэ уранһайханай самодеятельностиин коллектив Жэмһэгэй хүдөөгэй клубта ошожо, һонирхолтой концерт табяа.

Б. Бирбаев.

Каток нээгдэбэ

«Динамо» стадион мүнөө илангаяа гоё һайханаар харагдана. Стадионой талмай дээрэ һаяхан хүрэһэн мүльһэн ялалзана.

Стадионой хүдэлмэришэд каток бэлэдхэхын тула нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Хубсаһа хэхэ гэр капитальнаар заһагдаа. Стадион дээрэ табан прожектор нэмэжэ табигдаа.

Һаяхан эндэ каток хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Түрүүшын нэгэ үдэрэй турша соо каток дээрэ 700 гаран хүн һолжорһон байна.

Стадион дээрэ конькишадай, хоккейн секцинүүд тэрэшэлэн хүдэлмэрилжэ эхилээ.

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

„ХАБАРАЙ СЭСЭГҮҮД"*)

Һургуулиин наһанай үхибүүдтэ зорюулан, поэт Цырен-Базар Бадмаев «Хабарай сэсэгүүд» гэжэ бишыхан ном бэшэжэ гаргаба. Энэ номой гадартань иимэ зураг харанабди: үнгэ бүриин утаһаар уралан оёгдоһон дэбисхэр шэнги үргэн тала аяар холо сэгээн хүхэ тэнгэритэй нииилэжэ; талын дунда үхибүүд элдин хабарай бэлэг — сэсэг түүжэ ябана. Нээрээшье, эдэ үхибүүдые харахада, өөһэдыень үнэхөөрөөшье хабарай сэсэгүүд гэжэ нэрлэхээр хүсэл түрэнэ. Авторай иигэжэ номоо нэрлэһэниинь тон зүб. Манай агуухэ, амгалан тайбан ороной хүүгэд — советскэ наранай амидаралта элшэ доро һалбаран байһан хабарай сэсэгүүд ха юм.

Манай эрээдүйн агуухэ найдабари болохо үхибүүдые зохидоор, зүбөөр ехэ болгохын, коммунистическэ хүмүүжүүлхын түлөө парти, правительствомнай тон ехэ анхарал табина, заһбаргүй оролдолго гаргана. Иимэ шухалын шухала хэрэгтэ советскэ уранһайханай литературын хабаадалсаха үүргэ сэгнэшэгүй ехэ байна.

Манай республикын уранзохёолшод дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ үхибүүдтэ зорюулһан хэдэ хэдэн һонирхолтой номнуудые бэшэһэн юм. Хоца Намсараевай, Бавасан Абидуевай ба бусадай зохёолнуудые бурят үхибүүд һайхашаажа, һонирхожо уншаһан, сээжэлдэжэ байһаниинь мэдээжэ. Тэдэ дайнай һүүлэй үедэ үхибүүдэй литература хадаа илангаяа удхаашарайнгаа талаар бурят литература соо тон гээгдэнги хубинь болошоһон юм. Энэ яахадаа тиигээб гэхэдэ, манай зарим уранзохёолшод хүүгэдэй литературые «бага» литература гэжэ тоолоод, энээндэ һанаагаа табихаа болиһон шахуу байгаа. Энэ һанал бодолой тон буруу байһан тухай партийна органууд уранзохёолшодто сэг соонь заажа үгэһэн байна. Хэнэйшье мэдэһээр, үхибүүдэй литература эхэшүүлэй литературын һайн һайн номуудһаа удхашанараараа дутамагүй, харин уран найруулгынгаа талаар үшөө һайн харуулха гэһэн удхань тодорхой, эли, хэлэниинь хурса, ойлгосотой, уншахада хүнгэн, һонин байха зэргэтэй.

Һүүлшын хоёр—гурбан жэлэй турша бурят литература үхибүүдтэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн шэнэ уранзохёолнуудаар баяжаа. Эдэ хадаа Хоца Намсараевай, Аполлон Тороевой, Жамьян Балданжабоной, Даширабдан Батожабайн, Шираб Нимбуевай, Арсалан Жамбалоной, Чимит-Рэгзэн Намжиловай, Гунга Чимитовэй, Цырен-Базар Бадмаевай ба бусад уранзохёолшодой номууд, повестьнууд, поэмэнүүд, үльгэрнүүд, шүлэгүүд мүн. Эдир залуу нүхэдтээ манай уранзохёолшодой иимэ холбоо барисаатай болоһониинь һайшаалтай.

Һүүлэй үедэ үхибүүдтэ зорюулжа бэшэгдэһэн уранзохёолнуудай ехэнхинь шүлэгүүд болоно. Эдэ бүхы шүлэгүүд удхашанараараа адли бэшэ, зарим нэгэнэй һайн талань динлэнги, зариманай дутагдалнуудынь ехэ байна юм. Зүгөөр, үхибүүдтэ зорюулагдаһан һүүлэй үеын шүлэгүүдэй гол түлэб һайн талань, гол түлэб дутагдалнуудынь дутэрхы байна. Энэ һанамжа болбол Ц. Бадмаевай «Хабарай сэсэгүүд» гэжэ тобойжо элирнэ.

Цырен-Базар Бадмаев үхибүүдтэ зорюулан бэшэхэдээ үгэнүүдээрээ һургаал хэлэнэгүй, дайралдаһан юумэ тухайгаа олон табые тоолоногүй. Поэт хадаа түрүүн нэгэ бишыхан ушар абаад, тэрээн тухайгаа үхибүүдэй аяг зан, ухаан бодолдо тааралаар, һонирхолтойгоор бэшээд, уншагшын өөртөө ябала мэдээжэ хэбэртэй юумэн тухайшь шэнээр, ондоохоор бодоод үзэхөөр гүнзэгы удха гаргахые оролдоно.

«Хурьгаадай» гэжэ шүлэг абаад үзэе. Хурьгаадай үбшэлөө хэбэртэй — үглөөнһөө эхилээд «тээлнит хорёогой хаяада толгойгоо гунхуулаад хэбтэшөө»

«Хурьгаадай?—гэжэ би һураад,—
Хаанашни үбдэнэб, хэлыш даа?»
Абаагүй тэрэмни байтараа
Аалихан һулэмхээр маарахадаа.
Досоонь үбдөө гү?
Толгойнь гү бүри
Мэдэхын аргагүй, халагалтай:
Ветврачай ажал хүдэлмэри
Бэрхэтэйшэг лэ байгаа ёһотой.

Энэ тобшохоноор бэшэһэн шүлэг уншаад байхадаа үхибүүдэй зосоо элдэб һайн һанал бодолнууд сохом түрэхэ байна: ветврачай хүндэтэй, шухала ажал тухай гү, ветврач шэнги иимэ эрдэмтэй хүн болохо тухай гү, тэрэнэй ажалдань туһалха тухай гэхэ мэтээр.

«Горхон» гэжэ шүлэг баһа нилээд һонирхолтой. Ханда басаганай бригада үүрэй солбоноор Шулуутайн горхоной хажууда ерэбэ. Хүнүүд хүндэ ломууд, хүрзэнүүдые барин эмнит горхые хазаарлажа эхилбэ. Хэрбээ урдань Шулуутай горхон али нэгэн обёорһон замшанай мори уналхаһаа бэшэ ямаршье хэрэг дүүргэдэггүй байбал, мүнөө болохоодо:

Шэнэ һабадаа тэршэлэн,
Шолшогононо Шулуутай.
Таряанай полёор урдана
Тиишээ хүүен
энэ горхон.
Болин,
дуһалан
алдана
Бороо дэмы ямбархан.

Энэ шүлэг гүнзэгы, шухала удхатай, удхаараа тааранан зохид найруулгатай: уншахада тэрэ горхоной урдахань шэхэндэ дуулдан байһан шэнги шүлэгэй эсэсэй хоёр мүр ехэ юумэ хэлэжэ үгэнэ: советскэ хүн байгаалиие улам бүри гартаа абажа байна гэжэ энэ элирнэ бэшүү.

Ц. Бадмаев зарим шүлэгүүд соогоо манай байдалай дутуу дундануудые харуулна. Мини харуулхын түлөө бэшээд, тоолоно бэшэ, харин буруу зүйл гаргаһан зониие хорлтойгоор шоглон, наадалан хэлэнэ. тэдэнэй алдуунуудые заһахын түлөө тэмсэнэ. Энэ талаар «Нэгэ» гэжэ шүлэгынь һонирхолтой:

... Тетрадиин хуудаһанда бэшэ,
Тараанай полиин тэг дунда
Томо гэгшээр «1» гэжэ
Бэшээтэйн холоһоо харахада.

Яахадаа иимэ юумэ болошоо гээшэб? Сеялкэшэн хубүүн Шарлдай шэниисэ тарижа ябаха зуураа, зогсомгошоо һажаад абаа. Тиихэ үедэнь таригдаагүй газар үлэшоод, таряанай ургажа эхилхэдэ тэндэнь хооһон хара зурлаа гарашаба. Шаралдайе бригадир балшыса бараад, хүнүүдтэ иигэжэ хөөрэбэ:

«... Худэлмэрини үедэ сеялкэ дээр
Халта һажаад абан гээд,
Өөрөө өөртөө Шаралдай
«1» сэгнэлтэ табяа»—гээ.

Ц. Бадмаевай иимэ һайн һайн шүлэгүүдынь поэдэй баһа бэшэ арга боломжонуудтай байһые гэршэлнэ. Тиимэ дээрэһээ поэт үхибүүдтэ зорюулһан түрүүшынгээ ном хэблэхэдээ шүлэг бүхэндөө үндэр эрилтэтэйгээр хандаха зэргэтэй байгаа. Уран бэлиг дээрэ оролдосотой хүдэлмэри нэмээгүй һаань, Бадмаевай номынь бүри һайн байха, дутуу дундануудынь һуралгүй үсөөн байха һэн.

Ц. Бадмаевай энэ ном соонь һула удхатай шүлэгүүд дайралдана. Жэшээлхэдэ, «Номто» гэжэ шүлэгынь эртэ унтахада ехэ муу юм гэжэ үхибүүдтэ бариматалан заана. Тэдэ «эртэ унтахадашье юугээрээ муу юм?» — гэжэ асууха хүсэл гарана. Ехэнхи үхибүүд оройл унтахаа һэдэдэг, тиихэдэнь ехэ эсэгэнэрынь эртэлэнг унтуулха гэжэ оролдодог бэшэ гү? Энэ шүлэг соо уншагшын ухаандаа халуумаар шэнэ һанал бодол түрүүлхээр юушье үгэнэгүй. Мүн баһа «Эрэ үүлнэмэр юушьегүй. Мүн баһа «Эрэ хүн», «Түрэһэн үдэр», «Машинист Галдан» гэжэ шүлэгүүд удхаараа һулашаг байна.

Энээнһээ гадна, Бадмаевай олон шүлэгүүдтэ нэгэ юрэнхы дутагдал бии. Тиимэ дутагдал манай илангаяа залуу поэдүүдэй үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүдынь олонхидо дайралдадаг. Поэт удхаар баян, һонирхолтой сюжет олоод шүлэг бэшэхэдээ, тэрээндээ таарамжатай национальна формо олоногүй. Шүлэг соо һайн удхашье, шэнэ ажаглалташье, поэтическэ харасашье бии бад, һайн шүлэг боложо шададаггүй байха юм. Ондоогоор хэлэбэл, үндэһэн эшэ хоёрынь биишье һаа, набша намаагүй, үрэ жэмэсгүй болошоно. Тиимэ шүлэгүүд үгэнүүдэй талаар үгытэй, түрэлхи хэлэнэйнгээ журам эбдэһэн инверсинүүдтэй, аллитерации болон рифмээр мохоо, ута богони мүрнүүдтэй, тэрээн дээрэһээ уншахада хүндэ, сээжэлэхэ бүришье аргагүй байдаг. Энээнһээ боложо ехэнхи бурят шүлэгүүднай үхибүүдэй дунда үргэнөөр тарандаагүй бэшэ гү?

Ц. Бадмаевай «Далай», «Баабгай электрохүрөө хоёр», «Сато хубүүхэн», «Түмэр хүлэг» гэжэ шүлэгүүд соо поэтическэ ажаглалтын талаар зохид, һонирхолтой хурса зүйлнүүд элбэг. Зүгөөр, эдэ шүлэгүүдые һайн гэхын аргагүй—прозын түхэлтэйгөөр, уншахада хэлэнэй торошоохор, үгын талаар хайша хэрэгээр бэшээтэй. Үгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхын түлөө һанаагаа табяа һаа, автор ... бригадир(?) Батамнай» («Л... «Тиимэһээ өөрынгөө ... түрэхэ гэжэ шиидэбэб» (... үдэр») гэжэ байгаа бэшэ...

Цырен-Базар Бадмаев ... тайгаар ургажа ябаһан поэ... ний шэнэ шэнэ темэнүүдэй ... нуудые бэшэхэнь дамжаг... шье, поэдые зохёолнуудынь ... ческа талын нэгэ дутагда... нөөнһөө зайлуулхаар байна. ... гэхэдэ, поэдэй «Хабарай сэ... гэжэ энэ бишыхан ном соо ... шүлэгүүд морин тухай гү, ал... рийно хабаатай байна. ... хуушанай экзотикодо дан ... тай дээрэһээ болонол гэжэ ... ветскэ Бурят-Монголой ... ажабайдалые һайса шэнж... раа һаа, поэдэй бэшэхэ, ... шүүмжэлхэ зүйлнүүд ... байха бэзэ гэжэ һанагдана.

Нүхэр Бадмаевай шэнэ ... һайнинень магтаад, дутуу... шүүмжэлээд, энэ хоёр таль... лань нэжэгүүлэгүйгөөр ... Үхибүүдые һайса мэдэжэ ... байһан, литература ... һайса шудалжа байһан ... һэн шүлэгүүд гэжэ «Хабарай сэсэгүүд» тухай хэлэхэдэ ... Тиимэ хадань, олон ... эхэгүй) энэ ном уншаһан ... найдагдана.

Һүүлшын ажаглалта. ... рынь зурагууд муугаар ... гэжэ һанагдана. Уранзура... ладников шүлэг бүхэнэй ... һонирхолтойгоор, ойлгосо... харуулжа шаданагүй. ... зорюулагдажа Бурят-Монгол... мэй хэблэлэй гараһан бүхы ... иимэ дутагдалнуудтай байд... лэй, полиграфин хүдэл... шэд, уранзурагшад ба урал... шод энээн тухай болом... улгагай байна.

Д. ЖАЛСАР...

*) Ц. Бадмаев «Хабарай сэсэгүүд». Шүлэгүүд. Бурят-Монголой номой хэблэл. 1955 он.

Редактор Д. Л. ЛОБСА...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00626. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №